

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΑ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140 — ΤΗΛ. 718-308

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1982

ΑΡΙΘ. 3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁσία Φιλοθέη Μπενιζέλου. — Κων. Γ. Μπόνη, Ἀκαδημαϊκοῦ - Ὁμοτ. Καθηγ. Παν)μίου Ἀθηνῶν, Ἀποστολικοὶ Πατέρες, Ἰγνατίου Ἀντιοχείας Ἐπιστολαί, Β' Μαγνησιεύσιν Ἰγνάτιος. — Ἀγία Φιλοθέη ἡ Ἀθηναία. — π. Φιλοθέου Φάρου, Ποιμαντικὴ εὐαισθησία. — Μητροπ. Κοζάνης Διονυσίου, Τὸ καλύτερο θεμέλιο. — Ἰωάννου Φουντούλη, Καθηγ. Παν)μίου, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Ι. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ προσφορὰ τοῦ Ἁγίου Ὄρους στὴν ἐποχὴ μας. — Δημ. Φερούση, Ὁσία Φιλοθέη Μπενιζέλου. — Γεωργίου Θ. Πρίντζιπα, Ἡ Ὁρθόδοξη Ἀδελφότητα Βενετίας. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Προσφυτάνεως τοῦ Παν. Ἀθηνῶν, Σχέσεις Χριστιανισμοῦ καὶ πολιτικῆς. — Ἐπίκαιρα. — Τὸ βιβλίον. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Βελτιώνεται ἡ ὑγειονομικὴ περίθαλψη. Εἰδήσεις.

Ο Σ Ι Α

ΦΙΛΟΘΗ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ἡ κυρὰ καὶ μαίστρα τῆς Ἀθήνας

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰακίου 1 — Ἀθῆναι 140. Πρῶτος Τυπογραφεῖον Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.

Η ΟΣΙΑ

ΦΙΛΟΘΕΗ

Η ΑΘΗΝΑΙΑ

«Μνήμη ἐπιτελοῦμεν
τὴν 19ην Φεβρουαρίου».

Δεῦτε, ὦ φιλέορτοι,
τὴν Φιλοθέην ἐν ἄσμασι
καὶ ὠδαῖς καταστέψωμεν,
πανήγγυριν ἄγοντες
ἱερὰν καὶ θείαν
αὕτη γὰρ ὁσίως
ὄντως ἐδίωσεν ἐν γῆ
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τὴν πίστιν ἔδειξε·
διὸ καὶ τὸ διάδημα
τὸ τῆς ἀθλήσεως εἴληφεν
ἐκ χειρὸς τοῦ δοξάζοντος
τοὺς αὐτὸν ἀγαπήσαντας.

Εἴδωκεν, ἐσκόρπισε
τὸν πλοῦτον ἅπαντα, χαίρουσα,
τοῖς πτωχοῖς καὶ τοῖς πένησι·
Θεῶ γὰρ ἐδάνειζε
δωρεὰν διδοῦσα,
ἔθεν καὶ πλουσίως
τῇ Φιλοθέῃ ὁ Σωτῆρ
τὴν θείαν χάριν ἀνταποδέδωκε·
χορῶ γὰρ συγκατέλεξε
τῷ τῶν Ἀγίων τὴν πάντημον,
ἐκτενῶς ἱκετεύουσαν,
ὅπως εὐρωμεν ἔλεος.

Κόσμον καὶ εὐπρέπειαν
τὴν ἀρετὴν ἐνεδύσατο
Φιλοθέη ἡ ἐνδοξος·
τὴν πίστιν τηρήσασα
μετὰ σωφροσύνης,
ἐν ἀγιασμῷ τε
καὶ δι' ἀγάπης ἀληθοῦς
λαμπρῶς τὸν δρόμον αὐτῆς τετέλεκε·
διὸ καὶ τὴν οὐράνιον
ἐνδεδυμένη λαμπρότητα,
ἐντυγχάνει πρὸς Κύριον
θείας δόξης τυχεῖν ἡμᾶς.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Β'. ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ*

Τοῦ κ. ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΠΟΝΗ

Ἀκαδημαϊκοῦ

Ἄομ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

II. Σ χ ό λ ι α

«Λέγει γὰρ Σίμων διαρρηδὴν περὶ τούτου ἐν τῇ Ἀποφάσει οὕτως:
... δύο εἰσι παραφυάδες τῶν ὄλων αἰῶνων, μήτε ἀρχὴν μήτε πέρασ
ἔχουσαι, ἀπὸ μιᾶς ρίζης, ἥτις ἐστὶ δύναμις σιγῆ ἀόρατος, ἀκατάλη-
πτος, ὧν ἡ μία φαίνεται ἄνωθεν, ἥτις ἐστὶ δύναμις, νοῦς τῶν ὄλων,
διέπων τὰ πάντα, ἄ ρ σ η ν, ἡ δὲ ἑτέρα κάτωθεν, ἐπίνοια μεγάλη,
θ ἡ λ ε ι α, γεννώσα τὰ πάντα. Ἐγθεν ἀλλήλοισ ἀντιστοιχοῦντες
σ υ ζ υ γ ι α ν ἔχουσι καὶ τὸ μέσον διάστημα ἐμφαίνουσι ἀέρα ἀκα-
τάληπτον, μήτε ἀρχὴν μήτε πέρασ ἔχοντα...» (!). Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ
Dieterich, Mithrasliturgie 6,21 συνιστάται τοῖς πιστοῖς τοῦ Μί-
θρα: «λέγε· σιγῆ, σιγῆ, σιγῆ, σύμβολον Θεοῦ ζῶντος ἀφθάρτου· φύ-
λαξόν με, σιγῆ». — Ἐὰν ὁ Ἰγν. τῇ ἐπιδράσει τῶν γνωστικῶν παρελά-
θε τὸν ὄρον «σιγῆ» εἶναι μὲν πιθανόν, ἀλλ' οὐχὶ βέβαιον, ἐφ' ὅσον
ἤδη παρὰ Παῦλον ἐπισημαίνεται, ὡς ἀνωτέρω ἐσημείωσαμεν. Ὁ Ἰγν.
διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ὄρου ἠθέλησε νὰ ἐπισημάνῃ ὅτι ὁ Πατὴρ εἶναι
«σιγῆ», διότι οὐδέποτε ὠμίλησε τῷ κόσμῳ ἢ τοῖς ἀνθρώποις, οὔτε
ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς προφήτας. Ὁ Χριστὸς εἶναι «ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ»,
διότι δι' αὐτοῦ ἀποκλειστικῶς ἀποκαλύπτεται ὁ Θεὸς Πατὴρ κατὰ τὸ
Ρωμ. 8,2 τοῦ Ἰγν. «Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς... τὸ ἀψευδὲς στόμα, ἐν ᾧ ὁ
Π α τ ῆ ρ ἐ λ ά λ η σ ε ν». Ἡ τελευταία φράσις τοῦ κεφ. «...δε
κατὰ πάντα εὐήρησθησεν τῷ πέμψαντι αὐτὸν» ὁμο-
φωνεῖ τῷ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ 8,29: «καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ
ἐστίν· οὐκ ἀφήξεν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἄρεσά αὐτοῦ ποιῶ πάντοτε».

IX, 1. «Οἱ ἐν παλαιοῖς πράγμασιν ἀνα-
στραφέντες». Περὶ τοῦ ὄρου «παλαιὸς-οἱ» ἐλέχθησαν προη-
γουμένως τὰ δέοντα. Ἐνταῦθα τὰ «παλαιὰ πράγματα» εἶναι αἱ Ιου-
δαϊκαὶ θέσεις ἐφαρμογῆς τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Πβλ. Ὁριγ., Περὶ
ἀρχῶν IV, 3: «πάντων τῶν Ιουδαϊκῶν πραγμάτων ἐν οἷς ἐσέμνυντο».
Οἱ δὲ «ἀναστραφέντες» δὲν εἶναι «οἱ προφῆται», περὶ τῶν
ὁποίων ὠμίλησεν ὁ Ἰγν. προηγουμένως (VIII,2), ὡς τινες κακῶς
ἐνόμισαν, ἀλλ' οἱ ἐξ Ἰουδαίων χριστιανοί. Βεβαίως καὶ οἱ προφῆται
«κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν ἔζησαν», κατὰ τὸν Ἰγνάτιον. Ἐν τούτοις τὸ
χωρίον τοῦ Ἦσ. 1, 13-14 «θυμίαμα θδέλυμά μοι ἐστίν· τὰς νομη-
νίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι· νη-
στεῖαν καὶ ἀργίαν καὶ τὰς νομηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἑορτάς ὑμῶν μισεῖ
ἡ ψυχὴ μου» (πβλ. καὶ Βαρν. 15,8), θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ
πως τὴν ἀντίληψιν ὅτι «οἱ ἀναστραφέντες» εἶναι οἱ προφῆται.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 4 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

Τοῦ π. ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΦΑΡΟΥ

Πολλὸ συχνὰ γυναῖκες κυρίως πηγαίνουν στους πα-
πάδες καὶ τοὺς ζητοῦν νὰ δάλουν τὰ ρούχα κάποιου
γιου κάτω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα ἢ νὰ λύσουν κάποια
μάγια καὶ ἐκεῖνοι εἴτε ἀρνοῦνται ἀγανακτισμένοι, εἴτε
ἐκανοποιοῦν μὲ τὸ ἀζημίωτο τὸ φαινομενικὰ ἀπαράδε-
κτο αἶτημα. Πολλὸ σπάνια ὁμως ἐρευνοῦν πίσω ἀπὸ τὰ
φαινόμενα. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζητοῦν κάτι τέτοιο, ἂν καὶ
ἔχῃ μὲ πολλὸ ἐλκυστικὸ τρόπο ἐκφράζουσι τὴν ἀγωνία
τοὺς γιὰ μιὰ προσωπικὴ ἢ οἰκογενειακὴ τραγωδία.

Ὁ παπὰς τῆς περιπτώσεως ποὺ ἀκολουθεῖ ἐπειδὴ
διέθετε κάποια ποιμαντικὴ εὐαισθησία καὶ ἐπειδὴ ἔχει
συναίσθησι τῆς ποιμαντικῆς διαστάσεως τῆς εὐθύνης
του, μπόρεσε νὰ δῇ πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα καὶ νὰ ἀνα-
ζητήσῃ τὴν αἰτία τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγωνίας αὐτῶν τῶν
ἀνθρώπων. Ἄντὶ νὰ περιορισθῇ σὲ μιὰ ἱεροτελεστία στὸ
ναὸ, συμμορφούμενος στὴν ἐπιταγὴ τοῦ Χριστοῦ «πο-
ρεύεσθε», πορεύεται ἐκεῖ ποὺ διαδραματίζεται ἡ τρα-
γωδία.

Τὸ πῶς ἀντιμετωπίζει τὸ πρόβλημα, εἶναι ἕνα ἄλλο
θέμα ποὺ θὰ τὸ ἐξετάσουμε σὲ ἐπόμενο τεῦχος. Αὐτὸ
ὁμως ποὺ μετράει εἶναι ὅτι τὸ γνήσιο ἐνδιαφέρον του θὰ
πρέπει νὰ ἔπαισε τὴν ταλαιπωρημένη οἰκογένεια ὅτι ἐκ-
προσωπεῖ Ἐκείνον ποὺ εἶπε «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ
κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καγῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς».

Διάλογος Α', διάρκεια 15'.

Ἦλθαν στὸ Ναὸ Σάββατο πρωτὶ μιὰ γερόντισσα ἐ-
παρχιώτισσα, μιὰ κοπέλα καὶ ἕνα παιδάκι. Ἄπευθύν-
θηκε σὲ μένα ἢ γερόντισσα, κρατοῦσε κάτι σὰν ρούχα
στὰ χέρια της καὶ μισοκλαίγοντας ἄρχισε νὰ μοῦ λέγῃ
ὅτι συμβαίνει κάτι σοβαρό... Τῆς εἶπα νὰ περάσουν στὸ
παρεκκλήσιο καὶ ὅτι ἐρχομαι ἀμέσως. Ὅταν πῆγα κον-
τὰ τοὺς ἢ γερόντισσα μοῦ ζήτησε νὰ διαβάσω τὰ ρούχα
τοῦ γιου της, γιατί ἔπαθε καὶ τὰ ἔχει μὲ κάποια ἄλλη
ποὺ δὲν τοῦ ταιριάζει καὶ μάλιστα, ἐνῶ συνέβαινε ἐκεῖνο
τὸ πρᾶγμα ἔκανε ἀρραβῶνα μ' αὐτὴ τὴν κοπέλα. Τοὺς
εἶπα ὅτι θὰ ἔλθω στὸ σπίτι αὔριο τὸ μεσημέρι γιὰ νὰ
κάνουμε ἀγιασμὸ καὶ νὰ τὰ εἰποῦμε λιγάκι. Ρώτησα
τὴν κοπέλα μήπως θὰ εἶχε ἀντίρρηση ὁ νέος γι'αὐτὸ τὸ
πρᾶγμα. Μοῦ εἶπε πῶς ὄχι. Πηγαίνοντας τὴν ἐπομένη
τὸ μεσημέρι ἔβηκα τὸν νέο, τὴν νέα, τὴν γερόντισσα καὶ
τὸν ἀδελφὸ τοῦ νέου μὲ τὴν γυναῖκα του. Τὸ σπίτι ἦταν
τῆς ἀρραβωνιαστικίᾶς του. Ἦταν ὄλοι τοὺς ἀπὸ τὴν
ἐπαρχία. Ἀφοῦ ἔκανα τὸν ἀγιασμὸ παρεκάλεσα τοὺς
ἄλλους ὄλους νὰ φύγουν καὶ ἔμεινα μαζί μὲ τὸν νέο.

Π. — Ὅπως ξέρετε ἦλθαν στὴν Ἐκκλησία καὶ μοῦ
εἶπαν γιὰ τὸ πρόβλημά σας. Ἐγὼ δέβαινα ἀρνῆθηκα νὰ
τὸ κουδεντιάσω μὲ τὴν μητέρα σας διότι πιστεύω ὅτι
πρῶτα - πρῶτα εἶναι δικό σας θέμα. Θὰ θέλατε νὰ τὸ
κουδεντιάσουμε;

Χ. — Ναι, πάτερ.

Π. — Πρῶτα - πρῶτα θὰ ἤθελα νὰ μοῦ εἰπῆτε γιὰ
τὸ δεσμό σας μὲ τὴν ἄλλη γυναῖκα; τότε ἔγινε, πῶς
ἔγινε.

Χ. — Ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια τὴ γνώρισα καὶ μένα-
με μαζί. Τῆς ἔδινα χρήματα, τῆς φώνισα τόσα πράγμα-
τα στὸ σπίτι της καὶ τώρα ποὺ ἔφυγα τῆς ἄφησα 50
χιλιάδες δραχμὲς σὲ διδλιάριο.

Π. — Πῆτε μου κάτι, τῆς ἔχετε ὑποσχεθεῖ νὰ τὴν
παντρευθῆτε;

Χ. — Ὅχι, μέναμε μαζί, εἶχαμε σχέσεις, μὲ περι-
ποιόταν καὶ γὼ τῆς ἔδινα κάθε ὁδομάδα 10 χιλιάδες
δραχμὲς. Βγαίναμε μαζί. Εἶναι καὶ ραχιτικιά, 1,40 ὕ-
ψος (ὁ νέος ἦταν 30 ἐτῶν καὶ μετρίου ἀναστήματος, ὁ-
μορφος μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς καὶ εἶχε καλὴ δουλειά)
κάποτε συνέλαβε καὶ ἔκανε ἀπόξεση, πλήρως ὅλα τὰ
σχετικά. Οἱ γιατροὶ εἶπαν ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ πιά
παιδί. Ἐγὼ θέλω νὰ κάνω οἰκογένεια.

Π. — Τώρα ποὺ φύγατε τὴ βλέπετε καθόλου;

Χ. — Ἐρχεται καὶ στὴ δουλειά μου καὶ μοῦ ζητᾷ
χρήματα, δὲν μπορῶ νὰ μὴ τῆς δώσω, γιατί θὰ βάλῃ
τὶς φωνὲς καὶ γίνωμαι ρεζίλι.

Π. — Ναι, ἀλλὰ κάνατε ἕνα ἀρραβῶνα καὶ ἡ κοπέ-
λα αὐτὴ ἔχει δίκαιο νὰ ἀμφιβάλλῃ καὶ νὰ ζητᾷ νὰ εἶναι
ἢ μόνη γυναῖκα στὴ ζωὴ σας. Δὲν νομίζετε ὅτι πρέπει
λοιπὸν νὰ δώσετε τέρμα στὴν ἄλλη σχέσι καὶ μάλιστα
δυναμικά, ἀφοῦ ὅπως λέτε ἀγαπᾶτε τὴν ἀρραβωνιαστι-
κιά σας καὶ θέλετε νὰ τὴν παντρευθῆτε; Καταλαβαίνετε
ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ λύσετε ἐσεῖς.

Χ. — Ναι, συμφωνῶ ὅτι ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ.

(Στὸ σημεῖο αὐτὸ κάλεσα καὶ τὴν ἀρραβωνιαστικιά).

Π. — (ἀπευθυνόμενος στὴν ἀρραβωνιαστικιά). Συ-
ζητήσαμε προηγουμένως μὲ τὸν Μ. τὸν προηγούμενο

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΘΕΜΕΛΙΟ

Του Σεβ. Μητροπ. Κοζάνης
κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Ποιός θέλει να έργασθῆ γιὰ τὴν ἐπικράτησι τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ θαρρεῖ πὼς πρέπει νὰ κρημνίσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὰ θεμέλιά του; Ποιός εἶναι, πού λέει πὼς μπορεῖ νὰ θεμελιώσῃ τὴ ζωὴ ἐπάνω σὲ καλύτερον θεμέλιον ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστό; Μόνο «ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα...». Ὁ ἀντίχριστος!

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά στὴν ἱστορίαν πού ἐπιχειρεῖται ἡ μετακίνησις τοῦ θεμελίου, πού ξεκινῶν οἱ ἄνθρωποι νὰ θεμελιώσουν τὴ ζωὴ τὴν αἰσθητικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν, ἐπάνω σὲ καινούργιες

δῆθεν θάσεις. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, πού ἀποδοκιμάσθηκε ὁ Χριστός καὶ διώχθηκε ἡ Ἐκκλησία. Στὸ τέλος οἱ διώκτες καὶ παραβάτες ἀπέθνησκαν μετὰ τὴν πικρὴ ὁμολογίαν: «Νενίκηκας, Χριστέ...». Καὶ κάθε φορά εὑρίσκει τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὁ προφητικὸς λόγος: «Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας».

Ἔνα μένει. Κι αὐτὸ εἶναι ἐργασία θετικὴ. Ὅποιος φιλοδοξεῖ νὰ δουλέψῃ γιὰ νὰ δοῦν οἱ ἄνθρωποι καλύτερες ἡμέρας, νὰ μὴ ματαιωποῖ μὲ τὴν μετακίνησιν τοῦ θεμελίου, μόνο ν' ἀρχίσῃ νὰ οἰκοδομῇ ἐπάνω σ' αὐτόν. Κι ἄς χτίσῃ πρῶτα ὁ καθένας τὴν αἰσθητικὴν τὴν ζωὴν

κι ὕστερα κατὰ φυσικὸ τρόπο, ἄς ἀρχίσῃ νὰ νοιάζεται γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ συνόλου. Γιατὶ ἀκριβῶς τοῦτο εἶναι κοινὸ γνώρισμα ὅλων τῶν συγχρόνων μας κοινωνικῶν μεταρρυθμιστῶν — πολεμοῦν νὰ φτιάξουν τὸν κόσμον, τὴ στιγμὴ πού ἀκόμη δὲν ἔφτιαξαν τὸν ἑαυτὸν τους.

Ἄς μὴ μᾶς ἀπασχολῆ τί πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ θεῖο Νόμον, σὰν περιττὸ τάχα καὶ ξεπερασμένο. Ἄς μᾶς βασανίσῃ πὼς θὰ μπορούσαμε νὰ ἐκτελέσουμε πληρέστερα τὸ Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἐχομε τὸ προηγούμενον. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἐχομε καὶ τὴ δυνατότητα. Εἶναι ἡ θεῖα Χάρις.

δεσμό του καὶ μοῦ εἶπε καὶ νομίζω ὅτι ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ, ὅτι θὰ κόψῃ τὸν δεσμό ἐκεῖνο τελειωτικά. Τώρα θὰ ἤθελα νὰ μοῦ εἰπῆτε πὼς γνωριστήκατε, τότε, καὶ τί σκέπτεσθε, θέλετε νὰ παντρευθῆτε;

X. — Τὴ Β τὴ γνώρισα ἐδῶ, στὴν πιταριά πού εἶναι ἐνδὸς πατριότη, τὰ εἶπαμε καὶ τὴν ἀγαπῶ.

Π. — Ἔσεῖς (ἀπευθυνόμενος στὴν κοπέλα) τί αἰσθάνεσθε γιὰ τὸν Μ; Πὼς ἀντιμετωπίζετε τὸν προηγούμενον δεσμό του;

B. — Τὸν ἀγαπῶ, ἀλλὰ ἀνησυχῶ γιατί εἶναι ἡ ἄλλη, πού ἤλθε μέχρι καὶ ἐδῶ νὰ τὸν βρῆ.

X. — Δὲν μὲ πιστεύει ἡ Β. ὅτι ἐγὼ ἔκοψα μὲ τὴν ἄλλη.

Π. — Δὲν νομίζετε ὅτι ἔχει δίκιον νὰ ἀμφιβάλλῃ; Εἶπαμε λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ ξεκαθαρίσῃ ἡ ἄλλη ἡ ὑπόθεσι (πρὸς τὴ Β., θὰ τοῦ δώσῃς λίγο χρόνο γιὰ νὰ τὰ ξεκαθαρίσῃ μόνος του) καὶ νὰ δημιουργηθῇ ἐμπιστοσύνη μεταξύ σας γιὰ νὰ προχωρήσετε πέρα πέρα.

Τοὺς χαίρετῃσα, λέγοντάς τους ὅτι θὰ εἶμαι στὴ διάθεσιν τοὺς ὅποτε θελήσουν.

Ἡ ποιμαντικὴ διάγνωσι τοῦ π. Π.:

Πιστεύω ὅτι ὁ νέος ἦταν ἕνα φιλότιμο παιδί πού ἔκανε ἕνα συμβιβασμό. Ὁ παλιός του δεσμός τὸν ἐξυπηρετοῦσε γιατί ἔλυσε πολλὰ ἀπὸ τὰ ἄμεσα προβλήματα του.

Ἐπῆρχε μεγάλη δυσαρμονία σωματικὴ πράγμα πού φαίνεται ὅτι τὸν ἀπασχολοῦσε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ («ντροπέμουν πού ἔδωκα μαζί της διότι οἱ ἄλλοι λέγανε τί κοπέλα ἔχει»).

Ἡ γυναίκα αὐτὴ ἐπίσης βολεύτηκε μαζί του. ἔλυσε ὀρισμένα προβλήματα της, δὲν ἐργαζόταν, παράλληλα κίνησε ἕνα μηχανισμό ὑποδούλωσῃς μὲ ἔσχατη ἀπόληξι: ἕνα πιθανὸ γάμο μαζί του, τὴν «τακτοποίησι» της. Τώρα ἔχασε ὅλο τὸ βόλεμά της καὶ ἀντιδρᾷ σπασμωδικά.

Ἡ ἀρραβωνιαστικία νομίζω πὼς δὲν συνέλαβε τὸ πρόβλημα στὸ βάθος της, ἔμεινε στὰ ἀπλά γυναικεῖα τερτίπια, ζήλειας κλπ.

Δὲν ἀντιλαμβάνεται ἴσως ὅτι ὁ ἀρραβωνιαστικὸς της ὅταν δάκρυσε σχεδὸν μιλώντας γι' αὐτὸ τὸ πρόβλημα δὲν ἦταν ἐπειδὴ τοῦκαναν μάγια, ἢ ἐπειδὴ τὴν ἀγαποῦσε αὐτὴν, ἀλλὰ ἐπειδὴ αἰσθανόταν ὅτι θὰ ἔκαμνε ἀπάτη ἀφήνοντας τὴν ἄλλη.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Και τὰ πέντε αὐτὰ χειρόγραφα ἀνάγονται στὸν ΙΕ' αἰῶνα, σὲ μιὰ ἐποχὴ δηλαδὴ ποὺ τὸ «Θεὸς Κύριος...» εἶχε κατακτῆσαι ἀρκετὸ ἔδαφος εἰς δάρος τοῦ «Ἄλληλουϊά». Ἡ συγχὴ του χρήσις ἄρχισε νὰ τὸ φθείρη. Στὴν καθημερινὴ πράξι: οἱ στίχοι ἐλέγοντο ἀπὸ στήθους, ἀφοῦ μάλιστα καὶ σὲ μερικά χειρόγραφα, ἰδίως στὰ Μηναῖα, οἱ στίχοι δὲν ἀνεγράφοντο καθόλου. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς τῶν Ὁρολογίων πολλές φορές τοὺς ἔγραφαν ἀπὸ μνήμης. Γιὰ τὸν λόγο ἀκριβῶς αὐτὸν ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ κώδικος Διονυσίου 441 ὀλισθαίνει πρὸς τὸν πολὺ γνωστὸ στίχο τοῦ πολυελέου «ὅτι ἀγαθὸς Κύριος» (Ψαλμ. 134,3) καὶ τοῦ κώδικος Ἀθηνῶν 848 μᾶλλον ἐκ παραδρομῆς ἀντὶ τοῦ 1ου θέτει τὴν ἀρχὴν τοῦ 21ου στίχου τοῦ 117ου ψαλμοῦ («Ἐξομολογήσασθε μοι»). Ἡ σύγχυσις ἐξ ἄλλου ἦταν εὐκόλη, γιατί ἡ φράσις «Ἐξομολογήσθε τῷ Κυρίῳ» εἶναι πολὺ συνήθης ἀρχὴ καὶ ἄλλων ψαλμικῶν στίχων, τοὺς ὁποίους οἱ μοναχοὶ - ἀντιγραφεῖς γνώριζαν ἀπὸ μνήμης ἀπὸ τὴν καθημερινὴν λειτουργικὴν χρήσι. Ἔτσι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν 1ο καὶ τὸν 29ο στίχο τοῦ 117ου ψαλμοῦ, μὲ τὴν ἴδια φράσι ἀρχίζουσι οἱ στίχοι τῶν ψαλμῶν 32,2. 104,1. 105,1. 106,1 καὶ 135,1. 3. Οἱ τέσσαρες μάλιστα ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω πέντε ψαλμοὺς ἔχουσι τὸ «Ἐξομολογήσθε τῷ Κυρίῳ» ὡς ἀρκτική τους φράσι, ἕπως καὶ ὁ 117ος ψαλμὸς.

Τὸ πιὸ ὅμως συνηθισμένον λάθος ἦταν ἡ μετάθεσις στὸν ἀρκτικὸν στίχο τοῦ 104ου ψαλμοῦ, ποὺ ἀπαντᾷ σὲ τρία ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω 23 χειρόγραφα, στὰ Βατοπεδίου 1249, Ἰδίων 774 καὶ Φιλοθέου 191. Καὶ πάλι ἐδῶ ἡ παράθεσις γίνεται ἀπὸ μνήμης, γιατί στὸν μὲν κώδικα τοῦ Βατοπεδίου ὁ στίχος 117,10 (γ' στίχος τοῦ «Θεὸς Κύριος...») ἀντὶ «...καὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου ἡμῶν αὐτοῦ» γράφεται «...καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ...», στὸν δὲ Ἰδίων ἀναμειγνύεται ὁ στίχος 104,1 μὲ τὸν πολὺ γνωστὸ ἀπὸ τὰ τυπικὰ στίχο 102,1. Ἀντὶ δηλαδὴ «...τὸ ὄνομα αὐτοῦ», ποὺ ἔχει τὸ κείμενον τοῦ στίχου 104,1 σ' ὅλα τὰ χειρόγραφα Ψαλτήρια, γίνεται «τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ», ἀνάμειξις ποὺ τελικὰ γιὰ τὸν ἀνωτέρω λόγο ἐπεκράτησε στὴν ἐλληνικὴν λειτουργικὴν πράξι. Ὅσο γιὰ τὰ ἔντυπα, ποὺ ὁμόφωνα παραθέτουσι τὸν ἐσφαλμένον στίχο, αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά ἰδιαιτέρα σημασία. Ἐφ' ὅσον ἤδη στὰ νεώτερα χειρόγραφα ἐπισημάνθηκε τὸ λάθος αὐτὸ, ἀπλούστατα τὸ μοναδικὸ ἴσως χειρόγραφο Ὁρολόγιον, στὸ ὁποῖο στηρίχθηκε ἡ πρώτη ἐκδοσις, θὰ εἶχε τὸν στίχο αὐτὸν ἀντὶ τοῦ ἄλλου καὶ ἔτσι τὸ σφάλμα γενικεύθηκε καὶ διαϊωνίσθηκε.

Καὶ συνοψίζουμε: Ὁ α' στίχος τοῦ «Θεὸς Κύριος...» εἶναι τὸ «Ἐξομολογήσθε τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ» (Ψαλμ. 117,1) καὶ ὄχι τὸ «Ἐξομολογήσθε τῷ Κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ» (Ψαλμ. 104,1), ἕπως ἀναγράφεται στὰ ἐλληνικὰ ἔντυπα Ὁρολόγια. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ ὀρθόν, ὡς σύμφωνον μὲ τὴν λειτουργικὴν δομὴν τοῦ «Θεὸς Κύριος...», μὲ τὴν χειρόγραφο παράδοσι καὶ μὲ τὴν πράξι τῶν σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸ δεύτερον προέρχεται ἀπὸ λαθασμένην ἀπὸ μνήμης ἀναγραφὴν τοῦ στίχου στὰ νεώτερα ἐλληνικὰ χειρόγραφα.

399. Διατί τὸ «Ὁ Κύριος ἐδασίλευσεν...» ψάλλεται ὡς προκειμένον εἰς τὸν ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου καὶ διατί εἰς αὐτὸ ὑπάρχει ὁ ἀόριστος «ἐδασίλευσεν», ἐνφ εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφήν ὅτι ὁ Κύριος δασίλεύει αἰωνίως; (Ἐρωτήσεις Αἰδέου. Π. Δ. καὶ Κ. Ἀ.).

Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Συμεῶν Θεσσαλονικῆς τὰ προκειμένα τοῦ ἑσπερινοῦ εἶναι «τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν ἐπερχομένων ἡμερῶν προοίμια» καὶ περιέχεται σ' αὐτὰ «ἡ περὶ τῆς ἑορτῆς προφητεία, τὸ περὶ τῆς ἡμέρας ἐκδιδάσκον ψαλμικόν» (Διάλογος..., κεφ. 337). Εἰδικώτερα δὲ τὸ προκειμένον τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου, κατὰ τὸν ἴδιον, «τὰ περὶ τῆς ἀναστάσεως μαρτυρεῖ, διὸ τότε μὲν ψάλλεται «Ὁ Κύριος ἐδασίλευσεν». Νενίκηκε γὰρ καὶ ἐδασίλευσε κατὰ τὸν θάνατον ὁ ἀναστάς καὶ «εὐπρέπειαν» τὴν ἀφθαρσίαν τῆς φύσεως ἡμῶν «ἐνεδύσατο» καὶ «τὴν οἰκουμένην» ἀναστάς «ἑστερέωσε», πιστεῦσασαν εἰς αὐτὸν» (ἐνθ' ἀνωτ.).

Εἶναι δὲ τὸ προκειμένον αὐτὸ ὁ 1ᾶ στίχος τοῦ 92ου ψαλμοῦ, ποὺ κατὰ τὴν πατερικὴν ἐρμηνείαν προλέγει προφητικὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν κατὰ τοῦ θανάτου νίκη Του (Μ. Ἀθανάσιος, Ἐξηγήσεις εἰς τοὺς ψαλμοὺς, 4β', Κυρίλλου Ἀλεξάνδρου, Εἰς τοὺς ψαλμοὺς, 4β', Πρὸλ. καὶ Εὐσεβίου Κασσαρείας, Ἐρμηνεία εἰς ψαλμὸν 4β': «ὅτε δὲ νενικήκως τὸν θάνατον τὴν κατὰ πάντων ἀπελάμβανε δασίλειαν, μέλλων δασίλευειν οὐ μόνον ζώντων, ἀλλὰ καὶ νεκρῶν ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος ὢν Κύριος»). Ὡς προκειμένον τοῦ ἀναστασίμου ἑσπερινοῦ «τῆς Κυριακῆς ὁψὲ» ἀπαντᾷ ἤδη ἀπὸ τὸν Θ' αἰῶνα στὸ ἀρχαιότερον σωζόμενον Ὁρολόγιον, τὸν κώδικα Σινᾶ 863. Σὲ ὅλα

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 6 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους.

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

(Διαπιστώσεις και άποτιμήσεις)*

Του κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Δέν είναι έγωπαθή άτομα οί μοναχοί μας. Μαζί με τή σωτηρία τής ψυχής τους ένδιαφέρονται διαρκώς και για όλόκληρο τόν Έλληνισμό και προσεύχονται γι' αυτόν. Καί ή προσευχή τους, πού γίνεται με δάκρυα, πιάνει. Τόν Ιούλιο του 1977 δέν είχε θρέξει καθόλου και τά σπαρτά στό "Άγιον Όρος ύπέφεραν. Έγιναν τότε στό Πρωτάτο και στά καθολικά τών μοναστηριών λιτανείες για νά θρέξει. Μερικοί λαϊκοί πού τό άκουσαν κούνησαν τό κεφάλι τους. Τήν άλλη μέρα όμως τό άπόγευμα έθρέξε τόσο, πού τά σπαρτά ποτίστηκαν με τό παραπάνω. Όταν τό 1976, τήν ίδια εποχή, ή τουρκική άπειλή έκρουε και πάλι τή θύρα τής πατρίδας μας, οί "Αγιορείτες και οί λοιποί μοναχοί μας προσεύχονταν άδιάλειπτα για τήν άποτροπή του κινδύνου. Ίδού ή μεγαλύτερη και σημαντικότερη προσφορά του άγιορειτικού μοναχισμού, ή αγάπη του για τόν συνάνθρωπο, ή αγάπη του για τήν πατρίδα, ή αγάπη του για τό γένος. Ένας κόσμος αγάπης και εθνικής έγρηγόρσεως. Έλλάδα και Όρθοδοξία είναι οί δύο και μοναδικόί πόλοι γύρω

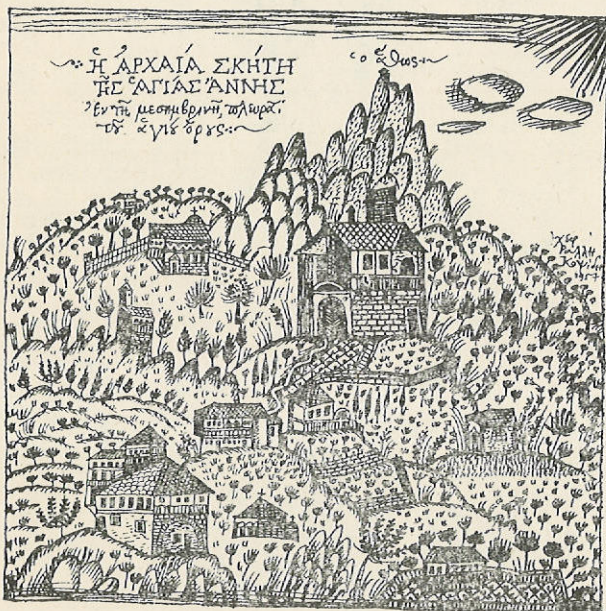
άπό τους όποιους στρέφονται οί σκέψεις, ή ζωή, ή άναπνοή τών "Αγιορειτών πατέρων, αλλά και τών μοναχών τών έκτός του "Αθω μοναστηριών. Παράδειγμα ή ιερά μονή Παρακλήτου στη Σκάλα Ξρωπού Άττικής, πού ακολουθεί τό άγιορειτικό πρότυπο. Στο κτητορικό του μοναστηριού ό μακαριστός κτήτορας και πρώτος καθηγούμενός της γέροντας Χερουδέμ, παλιός "Αγιαννανίτης, έχει καθορίσει με σαφήνεια:

«Είς τό Κοινόδιον οί άδελφοί θα ζούν με πρόγραμμα πάντοτε έμπνεόμενον άπό τό έν "Αγίω Όρει τηρούμενον, τό όποιον έχουν καθαγιάσει ή επί μακρούς αιώνας ζωή και άσκησις τώσων άγίων άνδρών. "Άλλωστε εις τήν εποχήν, καθ' ήν γράφεται τό παρόν Κτητορικόν, τό μόνο ένάπομειναν μοναστικών κέντρον, τό όποιον διατηρεί κατά τό πλείστον και συνεχίζει τήν παράδοσιν τής μοναχικής ζωής εις τήν Όρθόδοξον Έκκλησίαν μας είναι τό "Άγιον Όρος».

Τό "Άγιον Όρος, τό «περιβάλλει τής Κυρίας Θεοτόκου», ό «κήπος τής χάριτος», είναι για όσους τό γνώρισαν μεγάλη άπαντοχή κι έλπίδα. Στο παραδεισένιο περιβάλλον του γαληνεύει κι ό πιό ταραχμένος και ειρηνεύει. Στα μισοφωτισμένα κατανακτικά καθολικά ή παρεκκλήσιά του, οί άπαράμιλλες βυζαντινές ψαλμωδίες, πού βγαίνουν εκ θαθέων, άπό τήν καρδιά, χωρίς όργανα και άλλα ξενοφερτα άποθέτουν στην ψυχή του κουρασμένου άνθρώπου τής εποχής μας θάλασμο, τόν άποσπούν άπό τόν πανάθλιο κόσμο και τόν άνεδάζουν επί «πτερόγων άνέμων», τόν φέρνουν στην «πύλη του ούρανού». Καί συντελεί σ' αυτό ή λιτότητα πού διακρίνει τήν όρθόδοξη λατρεία και ή διατήρηση του βυζαντινού τυπικού. Γι' αυτό δέν πρέπει νά σταθούμε επιφανειακά στον «ένδοξό μας βυζαντινισμό», (κι άλθινα έπιζει τό Βυζάντιο στα συλλείτουργα τών άγιορειτικών πανηγύρων), ώστε νά μή μας διαφύγη ή θαύτερη, ή πνευματική του ουσία, ή όποία βέβαια δέν επιτρέπει τήν παραμικρή αλλοίωση του παρθενικού άγιορειτικού περιβάλλοντος.

Β'.

Η ΑΓΩΝΙΑ για τή μετέπειτα ζωή άποτελεί τό βασικό χαρακτηριστικό του άγιορειτικού μοναχισμού. Τά πάντα θυσιάζονται γι' αυτήν και τά πάντα γίνονται άνεκτά γι' αυτήν. Έλικές και σωματικές στερήσεις, «δια-

Ή σκήτη τής Αγίας Άννης.

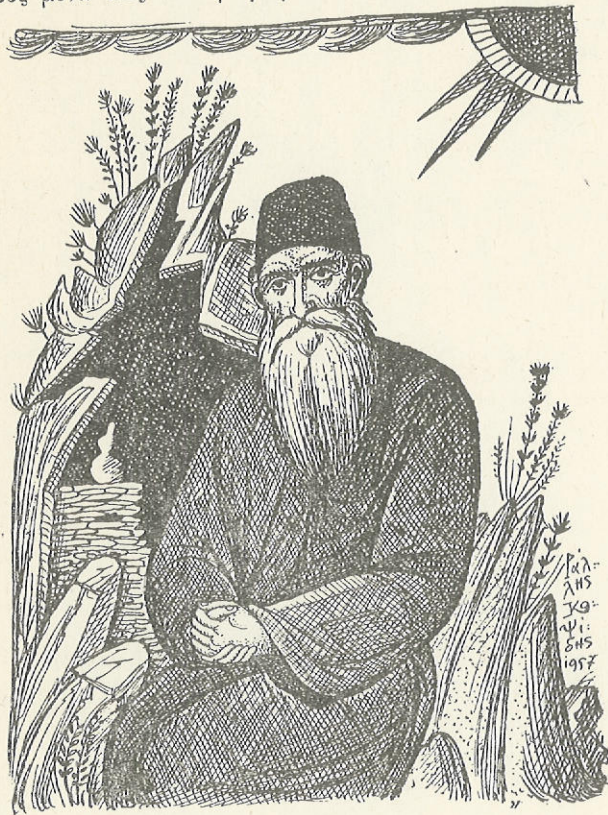
* Συνέχεια εκ τής σελ. 11 του ύπ' αριθ. 1-2 τεύχους.

σμός διηγετικής» της ανθρώπινης φύσης, αδιάκοπη λατρεία, άσκηση και προσευχή, ατέλειωτες νηστείες. Όταν τελειώνει ή μιλά αρχίζει ή άλλη. Πρόκειται βέβαια για τις περιοδικές νηστείες, γιατί κάθε εβδομάδα έχει τις δικές της νηστείες. Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή τρώνε μόνο μιιά φορά τή μέρα και ανάλαδα. Κρέας δέν τρώνε ποτέ, τó επίσημο φαγητό τους είναι τó ψάρι. Και τó μαγειρεύουν με χίλιους δυό τρόπους: λαδιά, με ντομάτα, τηγανητό, ψητό, βραστό σούπα. Οί γύρω θάλασσες είναι γεμάτες, σήμερα όμως οί λίγοι μοναχοί ψαράδες δέν έπαρκοϋν για τις ανάγκες τών μοναστηριών, γι' αυτό τά πιό πολλά ψάρια έρχονται άγοραστά από τόν κόσμο.

Στις πανηγύρεις ιδίως καταναλίσκονται μεγάλες ποσότητες φαριού. Τότε επιτρέπεται ή πολυτέλεια και δεύτερου πιάτου. Κι αυτό με θαλασσινά. Χταπόδι μαγειρεμένο με φασολάκια πράσινα κι άλλα άσυνήθιστα έδω στόν κόσμο. Όμως τά περισσότερα λαχανικά, οί ντομάτες, τά φρούτα παράγονται στο "Άγιον Όρος". Έργο ειρηνικό ή κηπουρική είναι ιδιαίτερα προσφιλή στους "Άγιορείτες". Κι εκεί όπου τó έδαφος δέν είναι πρόσφορο, έφτιαξαν κλιμακωτά επίπεδα και καλλιεργούν τις ντομάτες, τά κολοκυθάκια, τά χρyταρικά τους, πού είναι πεντανόστιμα. Καυχιούνται μάλιστα γι' αυτά όταν τά προσφέρουν στους επισκέπτες τους.

«Φάτε από αυτά, δέν χρησιμοποιούμε έδω λιπάσματα»!

Τά πιό πολλά μοναστήρια παρασκευάζουν τó φουμί τους μόνα τους. Στο μαγκηπέτο τών Βυζαντινών τó ζύ-

Άγιορείτης άσκητής.

μωμα γίνεται νύχτα θαθείά, όταν στο καθολικό φέλγεται ο όρθρος. Μά και οί άδελφοί πού επιτελοϋν τó διακονημά τους προσεύχονται. Τίποτε δέν γίνεται στο Όρος χωρίς προσευχή. Όταν καθαρίζουν τά φαsolάκια λένε τούς Χαιρετισμούς. Έχουν τόσο άσκηθή, πού ή προσευχή γίνεται νοερά. Άδιάκοπα έπαναλαμβάνουν, ενώ μπορεί και νά συνομιλοϋν μαζί σου, μετρώντας τήν εϋχή στο κομποσκοίνι τους τή φράση: «Κύριε Ίησού Χριστέ έλέησόν με τόν άμαρτωλό». Η προσευχή είναι τó επίκεντρο τής ζωής τού μοναχού, ή λύτρωση και ή σωτηρία του.

* * *

ΑΝΕΞΙΤΗΛΕΣ παραμένουν οί έντυπώσεις όποιουδήποτε συμμετάσχει σε άγιορείτικη πανήγυρη. Από τó πρωί έτοιμάζεται ή γιορταστική τράπεζα, λιτή πάντοτε. Τó κρασί όμως υπάρχει άφθονο: μπρούσκο ή λευκό φτιαγμένο όπωσδήποτε από σταφύλια τού "Άγίου Όρους στο Μονοξυλίτη και σε πολλές άλλες περιοχές. Τώρα δάξουν και ρετσίμι, αλλά κι έτσι τó άγιορείτικο κρασί είναι κάτι τó ξεχωριστό. Από γενιά σε γενιά οί μοναχοί παραδίδουν τήν τέχνη του. «Έμεις πίνουμε άρκετό κρασί έδω», θά σοϋ πη ένας γέροντας μοναχός, «νά μās κρατάη στα πόδια μας. Τó εϋλόγησε ο Χριστός μας με τó λάδι και τόν άρτο». Γεγονός είναι ότι στο ψυχρό όρειο κλίμα τού "Άγίου Όρους, τή δαρυχειμωνιά, ιδίως, τó κρασί αποτελεί πρώτο είδος θερμαντικής ανάγκης.

Πρέπει άμέσως νά διευκρινήσουμε ότι πανήγυρη στο "Άγιον Όρος σημαίνει κατά κύριο λόγο παράταση τής λατρείας. Ο έσπερινός κρατάει πολλές ώρες. Γίνεται διακοπή, παρατίθεται ή Τράπεζα, ξεκουράζονται για λίγο και ο όρθρος με τή λειτουργία και τά υπόλοιπα διαρκούν σε μερικά μοναστήρια ως και 11 ώρες! Έρχονται καλλίφωνοι χοροί φημισμένοι σε όλόκληρο τó "Άγιον Όρος: Οί Δανιηλαίσι, οί Σκάρτσωνες, οί Θωμαδες και άλλοι και ή βυζαντινή μουσική φτάνει στις δόξες της. Συνήθως προσκαλείται για νά χοροστατήσει Μητροπολίτης από έξω ή άν τó τυπικό όρίζει έτσι ο Ήγούμενος άλλης άγιορείτικης μονής, στón όποιο επιδαφιλεύουν πραγματικά δεσποτική περιποίηση.

Μόλις θά πλησιάση ή συνοδεία του στην πύλη τού μοναστηριού θά τόν ύποδεχτοϋν με ένα πανδαμόνιο κωδωνοκρουσιών. Γενικά στα πανηγύρια γίνεται χρήση όλων τών σημάτων, πού διαθέτει τó μοναστήρι και χαλάει κυριολεκτικά ο κόσμος. Αντίθετα τις άλλες ήμέρες θ' άκούσης μόνο τó γνώριμο χτύπημα τού τάλαντου, πού είναι ένα ειδικό μακρύ ξύλο, πού τó χτυποϋν με ξύλινο σφυρί. Τó τάλαντο χτυπάει τρεις φορές. Κάνει δηλ. ο μοναχός πού τó κρούει τρεις φορές με μικρά διαλείμματα τόν κύκλο τής αϋλής τού μοναστηριού. Από τó πρώτο τάλαντο ο μοναχός αρχίζει νά έτοιμάζεται και μετά τó τρίτο πρέπει νά θρίσκει: κιόλας μέσα στο ναό. Τά μεσάνυχτα ιδίως τó τάλαντο σχίζει τήν άπόλυτη ήσυχία τής νύχτας με τόν ρυθμικό χτύπο του: «Τό τά—, τό τά—, τό τά—, τó τάλαντο... Τό τά—, τό τά—, τó τάλαντο», πού σημαίνει για τόν μοναχό: ήλθε ή ώρα νά φανερώσης τó τάλαντο, πού σοϋ έμπιστεύθηκε ο Κύριος. Νάσαι έτοιμος και νά παρουσιασθής.

(Συνεχίζεται)

Ἡ τουρκοκρατούμενη Ἀθήνα στὰ χρόνια τῆς ὁσίας Φιλοθέης Μπενιζέλου.

«Ἅγιοι μάρτυρες, οἱ καλῶς ἀθλήσαντες καὶ στεφανωθέντες, πρεσβεύσατε πρὸς Κύριον ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

Καθὼς ξεφυλλίζουμε τὰ συναξάρια, τὰ λειμωνάρια, τὰ μαρτυρολόγια καὶ τοὺς βίους τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, στρατιὰ δόξα κληρη δικαίων, ἡρώων, μαρτύρων καὶ ὁσίων ἔρχεται στὴ μνήμη μας. Νέοι, γέροι, παιδιά, γυναῖκες καὶ ἄνδρες στολισμένοι μὲ ἀμάραντα στεφάνια δόξας καὶ ἀγιότητας παρελαύνουν μπροστά μας ψάλλοντας τὸν ὕμνο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, πὺν τόσο ζήτησαν καὶ θέλησαν στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανό.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία «ὡς πορφύραν καὶ βύσσον τὰ αἵματα τῶν μαρτύρων στολισαμένη» ἔχει γιὰ δόξα καὶ τιμὴ τοὺς μάρτυρες καὶ ἁγίους, πὺν μὲ τὴ φωτιά, τὰ βασανιστήρια, τὸ ξίφος, τὰ ἄγρια θηρία ἢ τὸν πνιγμό ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς.

Οἱ μάρτυρες, οἱ πατέρες καὶ οἱ ἅγιοι δὲν ἔλειψαν ποτὲ ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Τὸ αἷμα πορφυρώνει τὸ ἀδαμάντινο στεφάνι τῆς ἀπὸ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἰδρυσῆς τῆς μέχρι σήμερα. Ἰδιαίτερα, μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινούπολης, τὸ 1453, μιὰ νέα σειρά ἀπὸ νεομάρτυρες Ἕλληνες ἔρχονται νὰ προστεθοῦν στὴ δύναμη καὶ στὸ μεγαλεῖο τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι πὺν ξεπήδησαν μέσα ἀπὸ τὸν ἀγωνιζόμενο λαὸ καὶ ὑπῆρξαν ἢ ἐλπίδα καὶ ἢ σωτηρία τῶν ὑποδούλων.

Περὶσσότερο ὅμως,

«... τὸν ὑπερπίστεως διεξῆγον μέγαν ἀγῶνα οἱ νεομάρτυρες παῖδες, ἄνδρες, γέροντες, γυναῖκες, μοναχοί, ἱερεῖς, ἐπίσκοποι, πατριάρχαι, ὧν τὸ μαρτύριον διεξεδήλου τὴν μεγάλην ἀκατάβλητον πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας».

«Ἄνθος εὐώδες καὶ φῶς ἱλαρὸν ἐν τῷ βαρεῖ τῆς δουλείας χειμῶνι...» ὑπῆρξε καὶ ἡ ὁσία Φιλοθέη μέσα στὸν ἀπέραντο λειμῶνα τῶν ὀρθοδόξων νεομαρτύρων. Φῶς ἐλπίδας καὶ παρηγοριᾶς στάθηκε ἢ παρουσία τῆς καὶ τὸ ἔργο τῆς στὰ σκληρὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατούμενης Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Γένους ὀλόκληρου.

Ο ΣΙΑ Φ

Μ Π Ε Ν Ι

Η ΚΥΡΑ ΚΑΙ ΜΑ

Ἡ Ἀθήνα, ἢ πὺν φωτεινὴ καὶ περιδοξὴ πόλη τοῦ κόσμου, στὴν περίοδο αὐτῆ, εἶναι ἓνα μικρὸ, ἄσημο καὶ φτωχότατο λασποχώρι.

Καὶ οἱ τρεῖς τάξεις, ἄρχοντες, παζαριῆτες καὶ ξωτάρηδες, πὺν συγκροτοῦν τὸ λαὸ τῆς, περίπου τέσσερις χιλιάδες ψυχές ὅλες κι ὅλες, στενάζουν καθημερινὰ ἀπὸ τὸν ἴδιο, ἀσήκωτο ζυγὸ τοῦ τύραννου Ἀγαρηνοῦ.

Ὁ Τοῦρκος κατακτητῆς ἀποζητάει ὀλοένα καὶ πότερους φόρους. Ἀνατολίτικη καλοπέραση. Ἀφθονα σερμπέτια, πλάφια, χαρέμια καὶ λογιῶν, λογιῶν ἀπολαύσεις. Κι αὐτὰ ὅλα τὰ πληρώνουν οἱ ραγιαδες μὲ ἰδρώτα καὶ αἷμα. Μένουν μ' ἓνα κομμάτι ξερὸ ψωμί στὶς πλῆθυνες μικρὲς καλύβες τους κι οὔτε πὺν μποροῦν νὰ στοχαστοῦν γιὰ γράμματα, λεύτερη συναναστροφή, κάποια ἀνθρώπινη ἀνάσα. Ἐρήμωση καὶ στέρηση. Μουγκαμάρα καὶ φόβος ἀπὸ τὸ πρῶι ἴσαμε τὴ δύση τῆς μέρας.

★

Μὰ νά, πὺν μέσα σὲ κείνο τὸ ὕλικὸ καὶ πνευματικὸ ἔρεβος τῆς Ἀθήνας κι ὀλάκερου τοῦ Γένους, κάποιες δειλές κι ὕστερα ἐντονότερες ἀχτίδες ἥλιου φαίνονται στὸν ὀρίζοντα!

Ἡ Ἀθήνα ὅπως τὴν εἶδαν οἱ ξένοι περιηγητές.

ΛΟΘΕΗ ΕΛΟΥ ΡΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

Εἶναι τὸ φῶς τῶν νεομαρτύρων πὺν σπάει σιγὰ σιγὰ τὸ σκοτάδι τῆς βαριάς σκλαβιάς καὶ φέρνει στοὺς ραγιαδες τὴν ἐλπίδα.

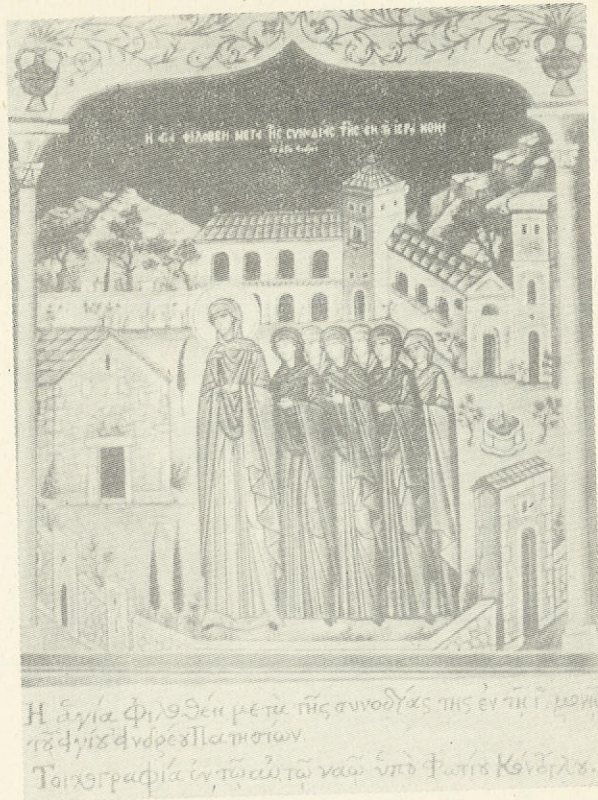
Ἄν καὶ ἡ τουρκακρατία βρίσκεται στὸ ἀπόγειο τῆς ἐγκόσμιας δόξας της, ἡ σκλαβωμένη Ἑλλάδα «δὲν χάνεται στὰ τάρταρα, μονάχα ξαποσταίνει...».

Τὰ μοναστήρια, οἱ φωτισμένοι καλόγεροι, κάποιοι δάσκαλοι, ἀραιὰ καὶ ποῦ, ἀρχίζουν νὰ μιλοῦν στὶς καρδιές τῶν ραγιαδῶν. Ξεσηκώνουν τὸ νοῦ. Ἐρεθίζουν τὸ φιλότιμο. Ξυπνοῦν ἀπὸ τὸ λήθαργο τὰ πανάρχαια κλέη καὶ αἰσθήματα τῆς προγονικῆς ρίζας.

Μιά ἀπὸ τὶς πρῶτες αὐτὲς φωνές, πὺν ἄρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τούτη τὴ διψασμένη γῆ τοῦ ραγια καὶ νὰ τὴν λιπαίνουν μὲ δάκρυα, ἀγρύπνια καὶ παρηγοριὰ γιὰ ν' ἀνθίσει κατοπινά, εἶναι καὶ ἡ Φιλοθέη Μπενιζέλου. Ἡ ἀρχοντοπούλα, ἀθηνιώτισσα κυρά, πὺν ἔφτασε σὲ ἔσχατες πνευματικὲς καὶ ὑλικὲς προσφορὲς γιὰ τὸ Γένος καὶ τὸ μοναχικὸ ἰδεῶδες πὺν τίμησε.

Γόνος παλιάς καὶ ἀρχοντικῆς γενιάς τῶν Μπενιζέλων, γεννήθηκε στὴν Ἀθήνα περὶ τὸ 1522.

Ὁ πατέρας της, Ἄγγελος Μπενιζέλος καὶ ἡ μητέρα της Συρίγη, πὺν ἡ προγονικὴ καταγωγή της προερχόταν ἀπὸ τοὺς Παλαιολόγους τοῦ Μωριά, εἶχαν τὸ μεγάλο ἀρχοντικὸ τους στὴν Πλάκα τῆς Ἀθήνας. Ἐνα ἀρχοντικὸ, πὺν μέσα στὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας ἀκτινοβολοῦσε ἀγάπη, καλοσύνη καὶ ἐλπίδα. Ἔτσι, πλοῦτος, προγονικὴ κληρονομιά, ἀνώτερη κοινωνικὴ θέση βάραιναν τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἱστορία τῆς μικρῆς Ρεβούλας, ὅπως ἦταν τὸ ὄνομά της, πρὶν νὰ προσέλθει στὴ μοναχικὴ ἀθλήση. Παιδί εἶναι ἀκόμα, ἀλλὰ γύρω της σκορπάει τὴν ὁμορφιά, τὴν αἰσιοδοξία, τὴν ἐλπίδα τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας. Γι' αὐτό, ὄχι μόνο ἡ οἰκογένειά της, ἀλλὰ ὁλόκληρη ἡ τότε Ἀθήνα χάρηξαν ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ γάμου της μ' ἕναν ἀπὸ τοὺς πρόκριτους τῆς Ἀθήνας. Ἄλλο ἕνα

Ἡ ἁγία Φιλοθέη μετὰ τῆς συνόδου τῆς ἐν τῷ μετόχι τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου στὰ Πατήσια.

σπιτικὸ θὰ γινόταν ἐστία παρηγοριᾶς, ἀρωγῆς στοὺς φτωχοὺς καὶ βοήθειας στοὺς σκλάβους.

Γρήγορα ὅμως, ὕστερα ἀπὸ τρία μόνο χρόνια ἔγγαμου βίου, τῆς στέρησε ὁ θάνατος τὸ σύντροφό της. Καὶ νὰ τώρα, τὸ παλιὸ ὄνειρό της νὰ ἀφιερῶθαι ὁλοκληρωτικὰ στὸ Θεὸ καὶ στὸ ἔργο Του μέσα στοὺς ἀνθρώπους, γίνεται πραγματικότητα.

Εἶναι μόλις 17 χρονῶν καὶ ἀποφασίζει τελεσίδικα νὰ μὴ ξαναπαντρευτεῖ, ἀλλὰ νὰ στολίσαι τὴν ψυχὴ της μὲ ὅλα κείνα τὰ ἀμάραντα στολίδια τῆς ἀγνότητος, τῆς ἀρετῆς, τῆς καθημερινῆς προσφορᾶς καὶ φιλανθρωπίας. Θέλει νὰ γίνει μοναχὴ καὶ νὰ διαθέσει ὁλόκληρη τὴν πατρικὴ περιουσία γιὰ τὸν ὑψηλὸ αὐτὸ στόχο. Μονάχα ἔτσι σκέφτεται, θὰ μπορέσει ἀποφασιστικὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ Γένος, τὴν Ἐκκλησία, τὸν ὑπόδουλο λαὸ καὶ τὴν ψυχὴ της. Τὸ ὄνειρο πὺν ἀπὸ παιδί καίει στὴν καρδιά της γίνεται τώρα πραγματικότητα. Μάταια τὴν παρακαλεῖ ἡ μητέρα της, νύχτα καὶ μέρα, νὰ μὴ πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιό της. Τῆς ζητάει νὰ ξαναστρέξῃ σὲ δεῦτερο γάμο καὶ ν' ἀφήσῃ ἀπόγονους γιὰ τὸ καλὸ τῆς γενιάς τῶν Μπενιζέλων καὶ τῆς ὑπόδουλης πατρίδας.

Μὰ κείνη μένει ἀνένδοτη στὴν ἀπόφασή της. Ζεῖ κιάλας τὸ ὄραμα τῆς ζωῆς της, πὺν τὴν ἐμπνέει καὶ τὴν καθοδηγεῖ.

Σημειώνει τὸ Συναξάρι της:

«Ἡ δὲ Ἁγία μετὰ τὴν αὐτοῦ (τοῦ συμβίου της) ἀποβίωσιν διέτριβε τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ πατρικόν της ὁσπήτιον πρὸς ἓνα καὶ μόνον σκοπὸν ἀφορῶσα, τὸ πῶς νὰ εὐαρεστήσῃ εἰς τὸν Θεὸν μετὰ ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἀρετῆς, τὸν ὁποῖον καὶ καθικέτευε νυκτὸς καὶ ἡμέρας διὰ τὴν ἐνισχύσῃ εἰς ὃν καὶ πρότερον εἶχε σκοπὸν, μετὰ ὅλον ὅπου πάλιν οἱ γονεῖς της δὲν ἐπαυον ἀπὸ τοῦ νὰ τῆς προβάλλουν καθ' ἑκάστην καὶ δεύτερον γάμον, διότι ἐζητεῖτο ἐπιμόνος παρὰ πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει περιφανῶν διὰ τε τὸ εὐγενὲς καὶ περιὸν τοῦ πλοῦτου· ἀλλ' ἦσαν πλέον «ἀδάμαντα παῖοντες καὶ λίθον ἐψῶντες», κατὰ τὴν παροιμίαν· μάλιστα ὅπου αὕτη ἡ μακαρία ἀπὸ τὰς ἀδιαλείπτους καὶ ἐκτενεῖς ἱκεσίας καὶ προσευχάς, ὅπου ὡς θυσίαν αἰνέσεως τῷ Κυρίῳ προσέφερεν, ἠξιώθη καὶ θείας ὀπτασίας ἐπιστηριζούσης αὐτὴν εἰς τὴν θεοφιλή καὶ θεαρεστον γνώμην».

★

Παράτησε λοιπὸν τὴν χαρὰ τοῦ κόσμου καὶ ὅλες τὶς ἐγκόσμιες βλέψεις πού ἔχουν οἱ θνητοὶ καὶ μετὰ ἑκαθαρσιμένους ἀντιλήψεις, πίστη βαθιὰ καὶ συνείδηση τῆς εὐθύνης καὶ ἀποστολῆς της, γίνεται μοναχὴ τοῦ ὀρθοδόξου σχήματος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Γράφει ὁ Συναξαριστὴς της:

«Δέκα χρόνοι ἦσαν τῆς χρεΐας της περασμένοι καὶ οἱ μὲν γονεῖς αὐτῆς ἀφέντες τὰς ἐν γῆ διατριβάς ἀπέρασαν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, ἡ δὲ Ἁγία ἐλευθερωθεῖσα ἀπὸ τέτοια ἐμπόδια καὶ δοξάσασα τὸν Θεόν, ἤρξατο ἐν ταπεινοφροσύνῃ πνεύματος ἀσκητικωτέρας διαγωγῆς, νηστειῶν, ἀγρυπνιάων καὶ προσευχαῖς σχολάζουσα καὶ ὡς φιλόπονος μέλισσα εἰργάζετο τὸ γλυκύτατον μέλι τῆς ἀρετῆς».

Τώρα ἡ Φιλοθέη μετὰ τὸ τιμημένο ῥάσος τῆς καλόγριας ρίχνεται, στὴν κυριολεξία, σ' ἓνα κοινωνικὸ καὶ πνευματικὸ ἔργο πού δὲν ἔχει προηγούμενο! Συγκεντρώνει στὰ χέρια της ὅλη τὴν πατρικὴν περιουσίαν αὐτοῦ τοῦ ἄντρα της καὶ ὀργανώνει πρωτοφανές, γιὰ τὴν ἐποχὴν, μέσα στὴν Ἀθήνα, ἐκκλησιαστικὸ καὶ ἐκπαιδευτικὸ κέντρο.

Στὸ πατρικὸ σπίτι της, πού βρίσκεται στὴν ἴδια θέσση, πού εἶναι σήμερον τὸ κτίριον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, χτίζει Κοινόβιον. «Παρθενῶνα» τὸ ὀνομάζει. Καὶ ἐκεῖ, μ' ὅλους τοὺς κίνδυνους τῶν Ἀγαρηνῶν,

ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

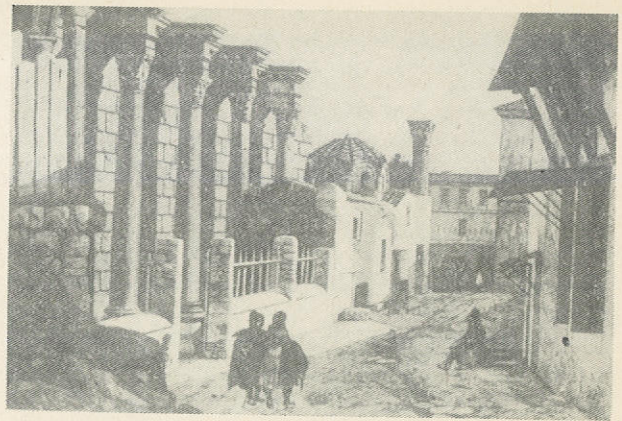
ΦΙΛΟΘΕΗ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ἡ ἀθηνιώτισσα κυρὰ

Βιογραφικὴ ἱστορία

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «ΑΣΤΗΡ»

τῶν Ἀφῶν Παπαδημητρίου

Στὰ τουρκοκρατούμενα στενορόμια τῆς Ἀθῆνας.

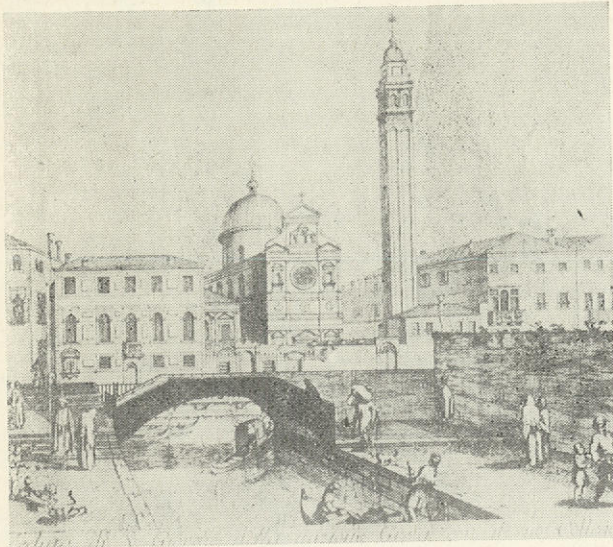
συγκεντρώνει κορίτσια καὶ μοναχὲς ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Τὶς ἀσχεῖ στὴν προσευχὴν, στὰ γράμματα, στὶς τέχνες καὶ στὴν ἀρετὴν. Τὶς μαζεύει γύρω της καὶ φωτίζει τὸ νοῦ καὶ τὴν καρδιά τους, ὥστε νὰ βοηθήσουν καὶ κείνες μετὰ τὴν σειρὰ τους τὴν ἀνάσταση τοῦ Γένους. Τονώνει τὸ θρησκευτικὸ φρόνημά τους καὶ τὶς ὀδηγεῖ στὶς ἀληθινὰς πηγὰς τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλανθρωπίας. Ὁ ἀριθμὸς τους ὑπερβαίνει συχνὰ τὶς 200 ψυχές, καθὼς ἀπλώνεται ὀλοένα τὸ ἔργο της σ' ὅλη τὴν σκλαβομένη πατρίδα.

Ἡ μακαριστὴ Εὐαγγελία Κ. Φραγκάκη ἔγραψε στὸ περιοδικὸ «Ἑλληνικὴ Δημοσιογραφία» τοῦ 1952, τεύχος 97, καὶ τοῦτα:

«Ἰδρύει ἐκπαιδευτήριον — Παρθενῶνα — κτίζει γύρω κελιά καὶ προικοδοτεῖ τὴν μονὴν μετὰ τὸ χτήμα τοῦ Περσοῦ καὶ μετὰ πολλὰ χτήματα καὶ Μετόχια (στὰ Πατήσια, Αἶγινα καὶ Κέα). Γίνεται Καλογραφαία καὶ μετονομάζεται Φιλοθέη, καὶ μονάζει μετὰ τὶς θεραπευτιδὲς της. Μὰ δὲν εἶναι «τὸ ἀσκητεύειν» ὁ μόνος καὶ ἀντικειμενικὸς της σκοπός. Ἡ μικρὴ σκλαβιά τῆς Τουρκοκρατίας, γεμίζει πληγὰς τὴν Ἀθήνα καὶ ὅλη τὴν Ἀττικὴν. Ἡ Φιλοθέη νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ χύσῃ τὸ θαλάμι τῆς ἀγάπης σὲ πονεμένες ψυχές, σ' ἄρρωστα κορμιά, σὲ ξηνητεμένους χριστιανούς. Χτίζει Νοσοκομεῖα καὶ Ξενοδοχεῖα κοντὰ στὸ Μοναστήρι, καὶ μόνη της ἐπισκέπτεται τοὺς ἀσθενεῖς. Ἀνακουφίζει τοὺς πόνους των μετὰ τὴν εὐγενικὴ παρουσία της καὶ τὰ τρυφερά της λόγια. Γίνεται ἡ στοργικὴ μητέρα αὐτῶν πού καταφεύγουν κοντὰ της καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν «ἔφυγε κατηχημένος». Ὁ λαὸς τὴν ἀγαποῦσε καὶ τὴν ὀνόμαζε «κερὰ δασκάλου». Οἱ ἐλεημοσύνης καὶ οἱ δωρεές της ἦσαν πρωτοφανέστερες καὶ ἀνεκδιήγητες. Ὁ Παρθενῶνας σιγὰ - σιγὰ συγκεντρώνει φτωχὰ καὶ ὀρφανὰ κορίτσια, πού ἐκπαιδεύονται καὶ ταυτόχρονα ὑφαίνουν στὸν ἀργαλειὸ καὶ κάνουν καὶ ἄλλα χειροτεχνήματα. Ἀργότερα δὲν καταφεύγουν στὸν Παρθενῶνα μόνον φτωχὲς καὶ ὀρφανές. Πλούσιες κόρες τῆς Ἀθῆνας καὶ τῶν περιχώρων, μετὰ τὴν δίψα γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν μόρφωση, μονάζουν μαζί μετὰ τὴν Φιλοθέην καὶ ἀφιερώνουν στὴ Μονὴ μεγάλα κομμάτια ἀπὸ τὴν πατρικὴν τους περιουσίαν. Μονάζουσες καὶ ἐκπαιδευόμενες ἔφτασαν κάποτε τὶς διακόσιες.

Καὶ σιγὰ - σιγὰ τὸ ὄνειρον τῆς Φιλοθέης γίνεται πραγματικότητα».

(Συνεχίζεται)

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

II. Η ΦΛΑΓΓΙΝΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ

Του κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Θ. ΠΡΙΝΤΖΙΠΑ

Γ'

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω ένα απ' τα πρώτα μελήματα της Έλληνικής Αδελφότητας της Βενετίας ήταν το εκπαιδευτικό. Η κοινότητα απ' τα πρώτα χρόνια της δραστηριότητάς της ίδρυσε και συντήρησε ελληνικό σχολείο, πού, με ενέργειες του Γαβριήλ Σεβήρου, επιχορηγούσε απ' το 1610 ή Βενετική Γερουσία.

Στο σχολείο αυτό δίδαξαν λογάδες, φημισμένοι τόσο για τη διδασκαλία τους όσο και για τα συγγράμματά τους. Μεταξύ τους επιφανή θέση κατέχουν οι Μάξιμος Μοργγούνιος, Νικόλαος Βλαστός, Νικόλαος Σοφιανός, Γεράσιμος Βλάχος, Μητροφάνης Κριτόπουλος, ο μετέπειτα Πατριάρχης Αλεξανδρείας, Ήλιος Μηλιάτης, Βαρθολομαίος Κουτλουμουσιανός, κ.κ. Η σχολή αυτή συνέχισε τη λειτουργία της μέσα στους αιώνες και έφθασε να είναι τις αρχές του 20ού, με σπουδαία αποτελέσματα στο χώρο της γενικής αλλά και της εκκλησιαστικής παιδείας.

Το καύχημα, όμως, και η εκπαιδευτική δόξα της Αδελφότητας υπήρξε η Φλαγγίνειος Σχολή. Το εκπαιδευτικό ίδρυμα, πού πρόσφερε σημαντικές υπηρεσίες στα ελληνικά γράμματα και την ελληνική Ορθοδοξία και πού στάθηκε «ο φρουρός του της ελληνικής παιδείας ιερού πυρός θεν σπινθήρες μὲν κατά πρώτον, έπειτα και φῶς εξέλαμψεν τηλαυγέστερον διασκεδάζον πολλαχού της δουλείας το σκότος» κατά τον Ανδρέα Μουστοξύδη (Πρακτικά της εν Κερκύρα Έταιρείας τῶν Φιλομαθῶν, Κέρκυρα 1846 σ. 10).

Η Σχολή ιδρύθηκε με το πλούσιο κληροδότημα του

διαπρεπούς Έλληνα δικηγόρου και λόγιου της Βενετίας Θωμά Φλαγγίνη. Γι' αυτό και ονομάστηκε «Φλαγγίνειος» ή «Φλαγγινιανό Φροντιστήριο».

Ο Θωμάς Φλαγγίνης, γιός του Κερκυραίου Απόστολου Αδλωνίτη και της Κύπριας Μαρίας Φλαγγίνη, γεννήθηκε στη Βενετία το 1578 και πέθανε το 1648, σε ηλικία 70 ετών. Αρχικά σπούδασε στο ελληνικό σχολείο κοντά στον Μάξιμο Μοργγούνιο. Μετά συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβας, του Παταβίου όπως λεγόταν τότε, όπου ανακηρύχθηκε διδάκτορας του Εκκλησιαστικού και του Ρωμαϊκού Δικαίου.

Μετά τις σπουδές του, αφού δικηγόρησε για λίγο, γίνεται δημόσιος δικηγόρος, κάτι σαν νομικός σύμβουλος του κράτους σήμερα, αξίωμα πού του έδωσε την ευκαιρία ν' αναδειχθεί και νά πλουτίσει. Από το 1618 είναι πια ο επίσημος δικηγόρος του Συμβουλίου τῶν Procuratori, πού διαχειριζόταν διάφορες φορολογικές και οικονομικές υποθέσεις της Γαληνοτάτης.

Παράλληλα με τη δουλειά του, ασχολείται και με τὰ γράμματα. Αποκτὰ τεράστια, για την εποχή, βιβλιοθήκη, με ανεξακρίβωτο αριθμό βιβλίων. Υπολογίζεται πώς 1.200 τόμοι αποτελούν τὰ έργα μόνο τῶν Έλλήνων και Λατίνων κλασικών. Μεγάλο επίσης μέρος καλύπτουν τὰ θεολογικά και φιλοσοφικά συγγράμματα της εποχής και φυσικά τὰ νομικά. Δυστυχώς ή βιβλιοθήκη αργότερα, μετά το θάνατο του Φλαγγίνη, πουλήθηκε σε δημοπρασία και σκορπίστηκε.

Από πολύ γωρίς συλλαμβάνει την ιδέα νά ιδρυθεί ανώτερη ελληνική ορθόδοξη σχολή. Βέβαια ή Αδελφό-

τητα, όπως είπαμε, έχει το δικό της ελληνικό σχολείο, με αξιόλογη δραστηριότητα, την εποχή όμως εκείνη δεν κατάφερε ν' ανταποκριθεί στις ανάγκες των Ελλήνων, που επιθυμούσαν μιὰ ανώτερη παιδεία. Αυτή μάλιστα την ανάγκη εκμεταλλεύεται ο Πάπας για να τη χρησιμοποιήσει για τους προσηλυτιστικούς σκοπούς του κατά των Ὁρθόδοξων.

Ὅπως είναι γνωστό, ἀπὸ τὸ Νοέμβριο τοῦ 1576 ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Π' ἱδρύσει στὴ Ρώμη τὸ γνωστὸ Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ποῦ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα νὰ λειτουργεῖ. Τὸ Κολλέγιο αὐτὸ ἐντάσσεται στὰ μέσα, ποῦ χρησιμοποίησε κατὰ καιροὺς ὁ παπισμὸς γιὰ τὸν προσηλυτισμὸ τῶν Ἑλλήνων. Δεχόταν ἑλληνοπούλα ἀπ' ὅλο τὸν τουρκοκρατούμενο χῶρο ἢ ἀπ' τὴ διασπορά. Στὴν ἱδρυτικὴ παπικὴ βούλλα ἀποκαλύπτονται οἱ σκοποὶ του:

1) Ἡ μόρφωση τῶν τροφίμων θὰ στηρίζεται: στὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ στὰ «καθολικὰ» δόγματα.

2) Οἱ ἀπόφοιτοι, ἀφοῦ θὰ ἔχουν στερεωθεῖ στὴν «καθολικὴ πίστη», θὰ ἐπιστρέφουν στὴν πατρίδα τους. Ἐὰν ἀκολουθήσουν τὸ ἱερατικὸ στάδιο θὰ ἐνδιαφεροῦν γιὰ τὴν «σωτηρία» τῶν συμπατριωτῶν τους «σχισματικῶν», καὶ θὰ τοὺς ἐπαναφέρουν στοὺς κόλπους τῆς «Ἐκκλησίας». Ἐὰν παραμείνουν λαϊκοὶ θὰ ἐπιδοθοῦν στὴ δημόσια διδασκαλία καὶ τὴν μόρφωση τῶν ἑλληνοπαίδων.

3) Βασικὸς στόχος θὰ εἶναι ἡ ἔνωση τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν «Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία».

4) Οἱ τρόφιμοι θὰ δεσμεύονται μὲ ὄρκο στὴν «καθολικὴ πίστη».

Δὲν εἶχε, λοιπόν, ἄδικο ὁ Φλαγγίνης, ποῦ θεωροῦσε τὸ Δούρειο αὐτὸ Ἴππο ὡς κίνδυνο γιὰ τὸ Γένος. Οἱ Ἕλληνες, ποῦ διψοῦσαν γιὰ ἀνώτερη παιδεία, προσέτρεχαν ἀνύποπτοι ἐκεῖ γιὰ νὰ μετατραποῦν σὲ οὐνίτες κληρικούς ἢ λαϊκοὺς προπαγανδιστές. Γι' αὐτὸ ἐπιδιώκει τὴν ἱδρυση κάποιας ἀνάλογης σχολῆς στὴ Βενετία, μὲ καθαρὰ ὀρθόδοξη γραμμὴ. Σκοπὸς τῆς θὰ εἶναι ἡ ἀνώτερη μόρφωση τῶν ἑλληνοπαίδων μὲ προορισμὸ νὰ γίνουν ἱερεῖς ἢ δάσκαλοι στὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἀπόφοιτοι θὰ ἔχουν τὴν ἱκανότητα καὶ τὴ γνώση ν' ἀντικρούουν τὴν λατινικὴ προπαγάνδα.

Γιὰ 8, τι ἀφορὰ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθήνα (140). Τηλ. 718.327.

Μαζὶ μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀδελφότητα ἄρχισε τις προσπάθειες γιὰ τὴν ἱδρυση τῆς Σχολῆς, χωρὶς, ὅμως, κανένα ἀποτέλεσμα. Ὅλες οἱ προσπάθειες θὰ ἔμειναν ἀτελέσφορες ἂν ὁ ἴδιος δὲν παρέμβαινε μὲ τὴ διάθεση τῆς τεράστιας περιουσίας του. Στὴ διαθήκη του, ποῦ ἀνοίχθηκε μετὰ τὸ θάνατό του, ἄφηγε σχεδὸν ὅλη τὴν περιουσία του στὴν Ἀδελφότητα γιὰ τὴν ἱδρυση εὐαγῶν ἱδρυμάτων καὶ τὸ 1) 4 τῶν προσόδων τῶν κληροδοτημάτων του γιὰ τὴν ἱδρυση καὶ τὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς. Ἐκτελεστές ὄρισε τοὺς Προνοητές τῶν Εὐαγῶν Ἱδρυμάτων τῆς Βενετίας καὶ ἔτσι ἔδωσε τὴ νομικὴ κάλυψη, ποῦ ἐξασφάλισε τὴν ἐκτελεστότητα τῆς διαθήκης. Τὴν ἐκπαιδευτικὴ ἐποπτεία τῆς Σχολῆς ἀνέθεσε στοὺς καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πάντοδας, τοὺς γνωστοὺς Ἀναμορφωτές, ποῦ θὰ συνέτασσαν καὶ τὸν κανονισμὸ τῆς. Τὴ διοίκηση, ἀλλὰ καὶ τὴν πνευματικὴ ἐποπτεία, ἀνέθεσε στὸν Μητροπολίτη Φιλαδελφείας. Τέλος προέβλεψε καὶ γιὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸ προσωπικόν. Μόνον Ὁρθόδοξοι θὰ διορίζονταν δάσκαλοι.

(Συνεχίζεται)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 21

τὰ ἄλλα χειρόγραφα καὶ στὰ ἔντυπα τὸ συναντοῦμε στὸν ἀναστάσιμο ἑσπερινὸ τοῦ Σαββάτου. Γιὰ τὸν ἀναστάσιμό του χαρακτηρὰ ὁ ψαλμὸς αὐτὸς στιχολογεῖται ὡς δεῦτερο ἀντίφωνο ἀπὸ τὰ τρία τῆς θείας λειτουργίας, ποῦ ἀρχικὰ ἦσαν ἀντίφωνα τῆς λειτουργίας τῶν Κυριακῶν.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἀόριστου «ἐδασίλευσεν» ἀντὶ τοῦ ἐνεστώτος «θασιλεύει» ἢ «εἶναι θασιλεύς» δὲν ἀντίκειται πρὸς τὴν αἰωνιότητα τῆς θασιλείας τοῦ Χριστοῦ. Δὲν σημαίνει ὅτι κάποτε ἐδασίλευσε (διὰ τῆς ἀναστάσεως, κατὰ τὴν πατερικὴ ἐρμηνεία) καὶ ὕστερα ἔπαυσε νὰ θασιλεύη, ἀλλὰ ὅτι ἔκτοτε θασιλεύει εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅπως διευκρινίζεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ διδλικά κείμενα (Ψαλμ. 145, 10, Δανιήλ ζ' 14, Ἐξῆδ. ιε' 18, Ματθ. κη' 18, Λουκ. α' 33 κ.λπ.). Ὁ ἀόριστος χρησιμοποιεῖται μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἐξακολουθητικοῦ ἐνεστώτος.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

Σχέσεις Χριστιανισμού και Πολιτικής*

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Προπρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Γιὰ νὰ προσδιορίσωμε ἐννοιολογικά τὸ θέμα, ποῦ ἀναφέρεται στὶς σχέσεις Χριστιανισμοῦ καὶ Πολιτικῆς, πρέπει νὰ ποῦμε, τί ἀκριβῶς ἐννοοῦμε ὑπὸ τὶς δύο αὐτὲς λέξεις. Ὑπὸ τὴ λέξη «Χριστιανισμὸς» ἐννοοῦμε συνεκδοχικῶς τὴ δογματικὴ πίστη, τὴν ἠθικὴ διδασκαλία, τὴν κοσμοθεωρία καὶ τὴ βιοθεωρία τῶν Χριστιανῶν καὶ ἰδιαίτερα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μιλώντας ἐξ ἄλλου γιὰ τὴν «Πολιτικὴ», τὴν ὁποία θὰ συσχετίσωμε πρὸς τὸν Χριστιανισμό, φυσικά δὲν ἀναφερόμαστε στὴ γενικὴ σημασία τῆς λέξεως, τὴν ὁποία ἔχομε ὑπ' ὄψη, ὅταν μιλάμε λ.χ. γιὰ τὴν «πολιτικὴ ἐνὸς σοματείου». Ὑπὸ τὴ λέξη «Πολιτικὴ» ἐννοοῦμε τόσο τὴ θεωρία τῆς δεοντολογίας, ὅσο καὶ τὴν ἐνεργοποίηση στὴν πράξη τῆς συμπεριφορᾶς, ἡ ὁποία ἄμεσα ἢ ἔμμεσα καὶ θετικὰ ἢ ἀρνητικὰ ἀφορᾷ ὄχι σὲ κάθε ζήτημα, ἀλλὰ στὴ διακυβέρνηση καὶ στὴν ὀργάνωση τῆς πολιτείας ἢ τοῦ κράτους, στὸ ὁποῖο ἀνήκουν ὄχι μόνο οἱ ἐξουσιαστὲς ἢ κυβερνῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνήκοντες στὴν ἀντιπολίτευση, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ κυβερνώμενοι πολῖτες. Ὅλοι, κατὰ τὴ διατύπωση τοῦ Πλάτωνος, πρέπει νὰ εἶναι «ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι ἐπιστάμενοι μετὰ δίκης». Ὅλοι τοὺς εἶτε σὲ μιὰ ὀργανικὴ ὁλότητα, εἶτε σὲ διαλεκτικὰς ἀντιθέσεις, διαμορφώνουν τὴν α' ἢ τὴν β' ποιότητα τόσο τῆς πολιτικῆς πράξεως, ὅσον καὶ τῆς πολιτικῆς δεοντολογίας.

Ἐφ' ὅσον ἡ ἐξέταση τῶν σχέσεων Χριστιανισμοῦ καὶ Πολιτικῆς μᾶς φέρνει μπροστὰ σὲ ὀρισμένα φαινόμενα τοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πράττειν, ἡ προτιμότερα μέθοδος συσχετισμοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ Πολιτικῆς δὲν εἶναι ἡ παραγωγικὴ ἢ ἡ ἐπαγωγικὴ, ἀλλ' ἡ φαινομενολογικὴ ἀναγωγή, ποῦ ὀ-

δηγεῖ στὴ θεὰ τῆς οὐσίας τῶν φαινομένων καὶ τῆς σχέσεώς τους, παραμερίζοντάς τους τόσο τὴν ὑπαρξὴ τους *his et nunc* (= σὲ τοῦτον τὸν τόπο καὶ τώρα), δηλαδή τὶς περιορισμένες τοπικὲς ἢ χρονικὲς συναρτήσεις τους, ὅσον καὶ τὶς *a priori* ὑποκειμενικὰς προκαταλήψεις καὶ προσωπικὰς τοποθετήσεις, ποῦ εἶναι δυνατὸ νὰ κατοχυρώσῃ τὰ μελετώμενα φαινόμενα πάνω στὴν προκρούστεια κλίνη ἐνὸς ἀκρίτου δογματισμοῦ.

Μετὰ τὶς διευκρινίσεις αὐτὲς μπορούμε νὰ προχωρήσωμε στὴν κατὰ τρόπον ἐκλεκτικὸ καὶ δειγματοληπτικὸ ἐπισήμανση τῶν κυριωτέρων σημείων, στὰ ὁποῖα εἶναι ἐκδηλὸς ὁ συσχετισμὸς καὶ ἡ ἀλληλεξάρτηση Χριστιανισμοῦ καὶ Πολιτισμοῦ.

Ἐν πρώτοις ἡ γνησίᾳ χριστιανικὴ ζωὴ κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ Ἀπ. Παύλου, τὴν ὁποία ἐπανάλαβεν ὁ Εἰρηναῖος, εἶναι ἓνα «ἀνακεφαλαίωσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἐφ. α', 10). Ἡ ἀνακεφαλαίωση αὐτὴ ὅλων τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων ὄντολογικῶν πραγματικότητων σημαίνει ὄχι ἄρνηση, ἀλλὰ κατάφαση, ἡ ἐξευγενισμὸς τῆς πρὸς τὶς πολιτικὰς ἀξίες ἐμφύτου ροπῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐκ φύσεως εἶναι ὄν πολιτικόν (*ens politicum*).

Τὸ ὄντολογικὸ λοιπὸν πλαίσιο τῆς ἐπαφῆς τῶν Χριστιανῶν πρὸς τὴν Πολιτικὴν εἶναι ἡ θεανθρωπίνη δομὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁλόκληρη ἡ χριστιανικὴ κοσμοθεωρία καὶ βιοθεωρία στηρίζεται στὸ ζωντανὸ βίωμα, ὅτι μετὰ τὴν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον ἱερουργήθηκε μιὰ νέα διάσταση μέσα στὸν ὑλικοπνευματικὸν κόσμον, μιὰ ἄγνωστη ἕως τότε ὄντολογικὴ πραγματικότης, μιὰ νέα θεανθρωπίνη δημιουργία. Τὸ ὅτι βέβαια πρόκειται γιὰ ἓνα θαῦμα, ποῦ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ περιληφθῇ στὸ σύστημα τῶν ἐνδοκοσμικῶν λογικῶν κατηγοριῶν ἢ τοῦ μηχανοκρατικοῦ ντετερμινισμοῦ καὶ τῆς φυσικῆς αἰτιοκρατίας, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀποχρῶν λόγος γιὰ νὰ τὸ ἀμφισβητήσωμε καὶ νὰ τὸ ἀρνηθοῦμε. Ἐὰν αὐτὴ ἡ Φυσικὴ σήμερα ἀμφισβητῇ τὴν καθολικὴν ἰσχύ τῆς αἰτιοκρατίας καὶ τονίξῃ τὴν στατιστικὴν ὑφὴ τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπροσδιορίστου, σύμφωνα πρὸς τὴν ὁποία τὰ ἴδια αἷτια δὲν φέρουν πάντοτε ἀναγκαστικὰ τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα καὶ ἐπομένως πολλὰς φορὰς βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ καινούριες ἀπροβλέπτες πραγματικότητες· πολὺν περισσώτερον δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ αἰτιοκρατία δεκτὴ μέσα στὸν ὑλικοπνευματικὸν κόσμον. Ἀναμφίβολα μέσα σ' αὐτὸν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀνατελεθῇ καὶ ἀναπηδήσῃ μιὰ καινούρια καὶ μοναδικὴ πραγματικότης, ὅταν ἐνεργῇ ἄμεσα καὶ ἀπ' εὐθείας ὁ Κυβερνήτης τοῦ σύμπαντος καὶ ὅταν πρόκειται γιὰ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, μετὰ τὸν παντοδύναμον λόγον τοῦ Ὁποίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν καὶ συνεπλήχθησαν τὰ θεμέλια τῆς γῆς.

Σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν καινούρια πραγματικότης θεμελιώνονται οἱ θετικὲς σχέσεις Χριστιανισμοῦ καὶ Πολιτικῆς, ὅπως θὰ ἰδοῦμε σὲ ἐπόμενα ἄρθρα μας.

* Τὸ παρὸν ἄρθρον εἶναι ἀπόσπασμα τῆς διαλέξεως ἡ ὁποία ὀργανώθηκε ἀπ' τὸ προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεγάρων κ. Βαρθολομαίου «Ἐκκλησιαστικὸ, Ἐπιστημονικὸ καὶ Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἰωάννου καὶ Ἐριέττης Γρηγοριάδου» τὴν 21η Ἰανουαρίου 1982 καὶ ὅρα 8 μ.μ. στὴ Μεγάλῃ Ἀίθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας μετὰ θέμα «Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτικὴ». Στὰ ἐπόμενα φύλλα τοῦ «Ἐφημερίου» θὰ δημοσιευθοῦν καὶ ἄλλα ἀποσπάσματα ἢ διασκευαὲς περικυβερῶν ἀπ' τὴν διαλέξιν αὐτῇ.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ναρκωτικά και νεολαία.

ΣΤΟ ΛΑΟ ΜΑΣ, έχει άρκετά συνειδητοποιηθεί ή διάδοση των ναρκωτικών στα νιάτα. Το εἶδος της όμως πολλοὶ ἴσως οὔτε τὸ φαντάζονται. Μία πρόσφατη εἶδηση, πὸν πέρασε στὶς στήλες τοῦ ἡμερησίου Τύπου, τὸ δηλώνει. Στὶς δυὸ μεγάλες πόλεις, τὸν Πειραιᾶ καὶ τὴ συμπερωτεύουσα, ἡ Ἀστυνομία ἐξάρθρωσε συμμορίες ἐμπόρων τοῦ «λευκοῦ θανάτου», ἀσχολούμενες ἀποκλειστικά μὲ τὴ διοχέτευση τῶν θανάσιμων αὐτῶν οὐσιῶν —μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἡρωίνη!— στὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Λύκεια! Τὸ γεγονός σημαίνει ὅτι οἱ ἔφηβοι εἶναι ἤδη μὴ τόσο σημαντικὴ «πελατεία», ὥστε νὰ ἐπαρκεῖ καὶ νὰ περρισεύει στοὺς προμηθευτὲς της.

Μὲ τὸ δεδομένο αὐτό, ἄς προσέξουν πὸν πολλὸ τὸν κίνδυνο πὸν ἀποτελοῦν τὰ ναρκωτικά γιὰ τὰ παιδιά μας, ὅλοι οἱ ὑπεύθυνοι φορεῖς, Ἐκκλησία, Σχολεῖο, Οἰκογένεια. Γιὰ νὰ μὴν καταστήσουμε χώρα ὅμοια μὲ τὶς λεγόμενες προηγμένες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου τὸ φαινόμενο ἔχει τὶς διαστάσεις καὶ τὸ χαρακτηριστὴ ἐθνικῆς τραγωδίας.

Ἡ Ὑπαπαντή.

ΚΑΙ ΜΙΑ καὶ μιλάμε γιὰ τὰ παιδιά μας. Οἱ γονεῖς ἄς ἐμπνευσθοῦν τὸ καθήκον τους ἔναντι τῶν ὑπάρξεων πὸν ἔφεραν στὸν κόσμον, ἀπὸ τὸ νόημα τῆς δεσποτικῆς ἐροτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς (2 Φεβρουαρίου) καὶ ἀπὸ ἐκεῖνο μιᾶς παράλληλης συνήθειας στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ λεγόμενου «σατανίσματος» τῶν μητέρων.

Ποιὸ εἶναι αὐτὸ τὸ νόημα; Ὅτι τὸ παιδί μας πρόπει, ἀπὸ ἀρτιγέννητο, νὰ τὸ ἐμπιστευθοῦμε στὸ Θεό. Μονάχα στὸ φῶς καὶ τὴ Χάρη Του εἶναι ἐγγυημένη ἡ διαφύλαξη τῆς τρυφερῆς ἡλικίας. Στὴν Ἐκκλησία, ταμιούχο καὶ νεμήτρια αὐτοῦ τοῦ φωτός καὶ αὐτῆς τῆς Χάρης, ὁ ἄνθρωπος καθίσταται ἄριστος στὶς ἐπιβουλὲς τοῦ πονηροῦ πνεύματος, ἀρτιώνεται καὶ ὠραίζεται πνευματικά.

Μιὰ ὠραία συνήθεια.

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ συνήθεια, καθιερωμένη ἀπὸ τὴν Τάξη τῆς Ἐκκλησίας, ἄς μὴ παραμελεῖται στοὺς ἱερούς ναοὺς μας. Κατὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου, ἐνῶ ἄδεται ἀπὸ τὸ δ' χορὸ τὸ ἀνατολικὸ σιχηρό, ὁ πρωτοψάλτης πηγαίνει καὶ στέκεται μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, πὸν κάτω της, «ἐπὶ ἠῤῥεπισμένου σκίμπος», ἔχει

τεθεῖ τὸ λειτουργικὸ βιβλίον τοῦ Τριωδίου. Ἀσπάζεται τὴν εἰκόνα, παίρνει στὰ χέρια τὸ Τριώδιο, τὸ ἀσπάζεται καὶ γυρίζει στὸ ἀναλόγιον.

Μὲς ἀπ' αὐτὸ τὸ πλούσιο σὲ ὑμνωδία βιβλίον, θ' ἀκούει τὸ ἐκκλησίασμα, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Σαρακοστῆς, ὅ,τι τὸ πὸν κατανυκτικὸ καὶ σωτήριο προσφέρεται ἡ Ἐκκλησία στὶς ψυχές.

Ἀνησυχητικὰ ποσοστά.

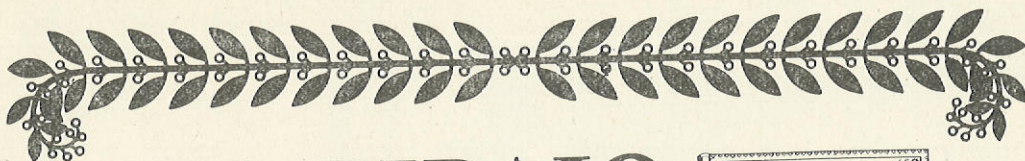
ΚΑΤ' ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, οἱ Ἕλληνες, κατὰ τὸν περασμένο χρόνον, κάπνισαν περισσότερο σιγαρέτα ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος 1980, παρὰ τὸ ὅτι εἶχε κηρυχθεῖ ἀπὸ τὴν Πολιτεία ἀντικαπνιστικὴ ἐκστρατεία. Συγκεκριμένα, τὰ φορολογηθέντα κατὰ τὸ 1981 σιγαρέτα ἀνῆλθαν σὲ 22,3 δισεκ. τεμαχίων ἔναντι 19,9 δισεκ. τεμαχίων τοῦ 1980, δηλαδὴ ἡ αὔξησις ἦταν 12,10%. Καὶ μὴ χαρακτηριστικὴ λεπτομέρεια: τὴν πρώτη κατανάλωσις εἶχαν πέρουσι τὰ σιγαρέτα ὑπερπολυτελείας, ἔχοντας καλύψει τὸ 86,70% τοῦ συνόλου τῶν ἀγορῶν!

Τὰ ποσοστὰ εἶναι ἀνησυχητικά. Σημαίνουν ὅτι ἡ διάδοσις τοῦ καπνίσματος ἐδρύνεται καὶ μάλιστα χωρὶς οὔτε ὁ λόγος τῆς οικονομίας νὰ τὴν ἀναχαιτίζει. Ἡ ἀπογοήτευσσις ὅμως, ὅσο καὶ ἂν φαίνεται θάσιμη, δὲν θὰ ἔφερε νὰ ἄρει τὸπο μέσα μας. Τὴ θέση της ἔχει τὸ χροσὲ ὅλων τῶν ἀρμοδίων παραγόντων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία, νὰ ἐντείνων τὶς προσπάθειες γιὰ τὸ διαφωτισμὸ τοῦ λαοῦ μας σχετικὰ μὲ τοὺς ἀναμφίβολους ἐπιστημονικὰ κινδύνους πὸν ἀπειλοῦν, σωματικὰ ἀλλὰ καὶ ψυχικά, ὅσους ἐπιπόλαια εἶναι παραδομένοι σ' αὐτὸ τὸ φαινόμενικὰ ἀθῶο πάθος.

Ὀνομαστικὴ γιορτὴ ὅλων μας.

Ο ΛΑΟΣ ΜΑΣ, μὲ τὸ σοφὸ χιοῦμορ του, συνηθίζει νὰ λέει γιὰ τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου: «Σήμερα, ἔχουμε τὴν ὀνομαστικὴ μας γιορτή». Ἡ ἔννοια εἶναι πρόδηλη. Συναισθανόμενος κανεὶς τὴν ἀμαρτωλότητά του, αὐτοπαρὰλληλίζεται μὲ τὸ ἄσωτο παιδί τῆς Παραβολῆς. Μετέχει στὴν Ἀκολουθία (Ὁρθρος - Θεία Λειτουργία) μὲ τὸ βίωμα ψυχικῆς συντριβῆς, «τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ γινώσκων» κατὰ τὸν Ψαλμοδὸ καὶ ποδάντιας, μὲ ἀληθινὴ μετάνοια, νὰ πάρει τὸ δρόμον τοῦ γυρισμοῦ στὸν Οὐράνιον Πατέρα.

Στὸ σχετικὸ θεῖο κήρυγμα τῆς ἡμέρας —ὅπου γίνεται— ἄς ὑπομνησθεῖ στὸ ἐκκλησίασμα αὐτὴ ἡ λαϊκὴ ἀναφορὰ στὸν Ἀσωτο. Μπορεῖ νὰ νύξει τὶς ψυχές.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἀναστασίου Ν. Μαρίνου
Δρ. Ν., Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας
ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ, Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΟΡΘΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

Τὸ κείμενο ποὺ περιλαμβάνεται ἀπὸ κομψὸ βιβλίο τοῦ κ. Ἀν. Ν. Μαρίνου ἀποτελεῖ ἀνακοίνωση ποὺ ἔγινε στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας στὴν Ἀθήνα (19. 11. 1980) καὶ εἶναι ἔκδοση τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Μορφωτικοῦ Ἰδρυμάτος Ἰωάννου καὶ Ἐριέτης Γρηγοριάδου».

Τὸ Ἰδρυμα αὐτό, προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βαρθολομαῖο. Ἐνας ἀπὸ τοὺς κύριους στόχους του εἶναι καὶ ἡ ἔκδοση μελετῶν «διὰ τὴν ἀνοδὸν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν οἰκοδομὴν τοῦ Χριστεπωνόμου λαοῦ».

Ὁ κ. Μαρίνος με διαύγεια, παραρησία, λεπτότητα καὶ ἐπιστημονικὴ ἐπιχειρηματολογία ἀναλύει καὶ σχολιάζει τὸ ἄρθρο 16 παρ. 2 τοῦ Συντάγματος καὶ παίρνει τὶς ἀρμόζουσες θέσεις. Τὶς θέσεις τοῦ Ἑλληνα δημοκράτη, ἐλεύθερου ἐπιστήμονα καὶ Ὁρθόδοξου Χριστιανοῦ, ποὺ κατοχυρώνει μέσα σὲ διάλογο καὶ ἐλευθερία τὶς ἀπόψεις του καὶ τὶς κοινοποιεῖ, ζητώντας ταυτόχρονα ν' ἀκουστεῖ κάθε ἄλλη, ἀντίθετη φωνή.

Καὶ νά, ποὺ ὕστερα ἀπὸ μιὰ πυκνὴ καὶ ὀλοκάθαρη διαλεκτικὴ συμπεραίνει πὼς «... ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν κατὰ τὸ ὀρθόδοξο χριστιανικὸ δόγμα ἀποτελεῖ, ἐν ὄψει τῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπικρατοῦν στὴν Ἑλλάδα, συμπλήρωμα τῆς Δημοκρατίας ὅπως τὸ αὐτὸ συμβαίνει στὴ Νορβηγία καὶ στὴ Σουηδία...».

Κάθε καλοπροαίρετος, λοιπόν, μελετητὴς ποὺ θὰ ἤθελε νὰ ἔχει μιὰ ἐπιστημονικὰ ἐδραιωμένη ἐπιχειρηματολογία πάνω σ' αὐτό, τὸ καυτὸ ζήτημα γιὰ τὴν κατήχηση τῆς πύ-

στης μας, πρέπει νὰ προστρέξει στὸ βιβλίο τοῦ κ. Ἀν. Μαρίνου. Γιατὶ πράγματι, ὄχι μόνον κατατοπίζει καὶ διδάσκει, μὰ καὶ χαλυβδώνει μὲ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς ἀλήθειας του.

*

Μιὰ ἄλλη ἔκδοση τοῦ «Ἰδρυμάτος» εἶναι «Ὁ Γάμος στὴ Θεολογία καὶ στὴ Ζωή», τοῦ Γ. Π. Πατρώου, Δρ. Θ.

Πρόκειται γιὰ μιὰ πρωτότυπη δουλειὰ ποὺ διαπραγματεύεται ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ θέματα τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας.

Σὲ πρόλόγο τοῦ ὁ προπρύτανης τοῦ Παν. Ἀθηνῶν κ. Εὐ. Δ. Θεοδώρου σημειώνει: «Ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια εἶναι ἱερὸ θυσιαστήριο πάνω σὸ ὁποῖο τελεσιουργεῖται τὸ θεῖο καὶ ἐξάισιο μυστήριό τῆς ἐκκολάφσεως καὶ ὀλοκληρώσεως χριστιανικῶν ὑπάρξεων καὶ δημιουργίας ἀληθινῆς κοινωνίας προσώπων».

Τὸ βιβλίο τοῦ κ. Γ. Π. Πατρώου, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος σημειώνει στὸν δικὸν του πρόλογο, «Δὲν εἶναι ἕνα βιβλίο ἐπιστημονικῆς θεολογικῆς ἔρευνας... Πρόκειται μάλλον γιὰ μιὰ προσπάθεια νὰ ἀπλοποιηθοῦν καὶ ἐκλαϊκευθοῦν, γιὰ τὸ εὐρύτερο ἀναγνωστικὸ κοινὸ, ἔννοιες καὶ θεολογικὲς θέσεις...».

Εὐτυχῶς. Γιατὶ πρέπει πιά ἡ θεολογία νὰ ξαναμπεῖ στὴ ζωὴ καὶ νὰ προβληματιστεῖ. Ν' ἀνοίξει ὀρίζοντες καὶ νὰ δώσει κατευθύνσεις γιὰ τὴ λύση καυτῶν προβλημάτων.

Φ-ς.

Χρυσ. Ι. Νεαμονιτάκη Ο ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Βαθὴς γνώστης τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς συγκεκριμένης ἐποχῆς ποὺ διαπραγματεύεται ὁ κ. Νεαμονιτάκης προσφέρει στοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς μιὰ βιογραφία Ἁγίου, ἀπὸ τὶς πιὸ συγκροτημένες.

Πρόκειται γιὰ ἕνα φυλλάδιο ἐξήντα σελίδων ποὺ ὁ ἀναγνώστης διαβάζοντάς το, μεταφέρεται σ' ἕνα

κλίμα ἀπειρηγῆς ἀγάπης, ἀκατάβλητης ὑπομονῆς καὶ ἐλπίδας.

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων εἶναι ἀπὸ τὶς μορφὲς ἐκεῖνες ποὺ στὴ θρησκευτικότητά τῶν Ἑλλήνων ἀσκεῖ μεγάλη, ἐποικοδομητικὴ ἐπίδραση.

Τὸ ἱερὸ σκήνωμά του, ποὺ φυλάγεται ὡς πολυτίμητος θησαυρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας μας εἶναι, στὴ διάρκεια ὅλου τοῦ χρόνου, ἱερὸ προσκύνημα χιλιάδων πιστῶν.

Ἡ ζωὴ καὶ τὰ θαύματα τοῦ Ἀγίου, ἡ ἱστορία καὶ οἱ περιπέτειες τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, τὸ ὑμνολόγιο τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ λιτανεῖες στὴν Κέρκυρα καὶ ἡ ἱστορία τῶν τελευταίων χρόνων, εἶναι τὰ κεφάλαια τοῦ φυλλαδίου ποὺ συγκροτοῦν τὴν ἀναφορὰ καὶ τὴν παρουσίαση τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνα ἀπὸ τὸν κ. Νεαμονιτάκη.

Τέτοιες συγγραφικὲς προσφορὲς ἔχουν μεγάλη ἀπήχηση στὸ λαό. Οἱ χριστιανοὶ διαβάζοντας τοὺς βίους τῶν ἁγίων, ἔτσι ὅπως ὁ σ. τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνα τὸν ἔγραψε, παιδαγωγοῦνται, μιμνῶνται καὶ οἰκοδομοῦνται ἀπὸ τὴν ἐξιστόρησή τους.

Εἶθε νὰ ἔχουμε καὶ συνέχεια στὴν ὀραία αὐτὴ σειρά φυλλαδίων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Φς

ΒΕΛΤΙΩΝΕΤΑΙ Η ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Με την υπ' αρ. πρωτ. 28409)81 Έγκύκλιο 2)8.1.82 του TAKE, κοινοποιήθηκε στις 1. Μητροπόλεις Έγκύκλιος του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών, με την οποία γνωστοποιείται η δημοσίευση του Π. Διατάγματος 1223)81, που επιφέρει ορισμένες βελτιώσεις στην υγειονομική περιθαλψη των ασφαλισμένων και συνταξιούχων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προεδρ. Δ)τος, οι άμεσοι συνταξιούχοι και οι συνταξιοδοτούμενες χήρες απαλλάσσονται από τα ποσοστά συμμετοχής για όλες τις δαπάνες υγειονομικής περιθαλψεως (πλην της νοσηλείας σε ιδιωτικές κλινικές), όχι όμως και οι σύζυγοι των συνταξιούχων. Κατά τη θεώρηση των βιθλιαρίων νοσηλείας των παραπάνω προσώπων (ή κατά την έκδοση βιθλιαρίων νοσηλείας) πρέπει να τοποθετείται στη σελίδα 7 του βιθλιαρίου σχετική σφραγίδα, σύμφωνα με τον τύπο της παραγράφου ε' της έγκυκλίου, και να διαγράφονται τα ποσοστά συμμετοχής.

Επίσης κατά τη θεώρηση των βιθλιαρίων νοσηλείας των συζύγων των ασφαλισμένων και εν ενεργεία κληρικών πρέπει να τροποποιείται το ποσοστό συμμετοχής που αναγράφεται στη σελ. 7 από 30ο)ο σε 25ο)ο.

Οι αναφερόμενες στην έγκύκλιο του Υπουργείου αυξήσεις κρατήσεων υπέρ υγειονομικής περιθαλψεως, δεν άφορουν στους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του TAKE, αλλά του Δημοσίου.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΝΕΟΤΗΤΟΣ

«Με βασική επιδίωξη να δώσει στους νέους και στις νέες της περιοχής της Πρωτεύουσας τη δυνατότητα να συζητήσουν τα προβλήματα τους με ανθρώπους έμπιστοσύνης και ειδικευμένους πάνω στην έπιστήμη και την τέχνη του προσωπικού διαλόγου», η Αρχιεπισκοπή Αθηνών ίδρυσε το «Κέντρο Έπικοινωνίας Νεότητας» στο μικρό κτίριο που βρίσκεται στον περίβολο του Ιερού ναού Ζωοδ. Πηγής (Ακαδημίας 67, τηλ. 3606.878).

Όπως ανακοίνωσε η Αρχιεπισκοπή, το εβδομαδιαίο πρόγραμμα λειτουργίας του Κέντρου έχει ως εξής:

ΔΕΥΤΕΡΑ: 6-8.30 μ.μ.: Ατομική Έπικοινωνία, δέχεται ο π. Σταύρος Κοφινάς. 8.30-10 μ.μ.: Συνάντηση Συντροφιάς, συντονίζει ο π. Φιλόθεος Φάρος.

ΤΡΙΤΗ: 6-9 μ.μ.: Εντευκτήριο Νεότητος, δέχεται ο Έπίσκοπος Αχελούου Εύθύμιος.

ΤΕΤΑΡΤΗ: 6-8.30 μ.μ.: Ατομική Έπικοινωνία, δέχεται ο π. Γεώργιος Πάλλας. 8.30-10 μ.μ.: Συνάντηση Συντροφιάς, συντονίζει ο π. Φιλόθεος Φάρος.

ΠΕΜΠΤΗ: 6-8.30 μ.μ.: Ατομική Έπικοινωνία, δέχεται ο π. Φιλόθεος Φάρος. 8.30-10 μ.μ.: Συνάντηση Συντροφιάς, συντονίζει ο π. Φιλόθεος Φάρος.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: Έκτακτες ευκαιρίες (με έγκαιρη προειδοποίηση).

«ΣΥΝΑΞΗ»:

ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Κυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος (Ιανουαρίου - Μαρτίου 1982) του νέου τριμηνιαίου περιοδικού με τίτλο «ΣΥΝΑΞΗ» — έκδοση σπουδής στην Όρθοδοξία. Διευθυντής Συντάξεως είναι ο Παναγιώτης Νέλλας.

Περιλαμβάνει αφιέρωμα στην Όρθοδοξη Παράδοση («Μένουσα εν έαυτῇ τα πάντα καινίζει»), Από τον Όρθόδοξο κόσμο, Έρευνες, βιβλιοκρισίες, ενημέρωση, διακογραφία, σελίδες διδαχής (Η θεία αποκάλυψη), θέματα βυζαντινής αγωγας, μουσικής, ποίηση, χριστιανική ζωή, κοινωνικό προβληματισμό κ.λπ. Από το προγραμματικό άρθρο: «Η έκδοση της "Συνάξεως" δεν έχει νόημα παρά ως μιὰ μικρή, ανάμεσα στις τόσες άλλες, συμβολή στη μεγάλη ανάγκη να θρούμε και να ζήσουμε στις μέρες μας την Όρθοδοξία, αυτή την ύψηλή, γεμάτη από το φώς του Θεού, θεία μαζί

και ανθρώπινη πραγματικότητα, που με την άλλη έρμηνεία και οργάνωση του κόσμου που πραγματώνει, παραμένει ως μιὰ έσχατη δυνατότητα ζωής για τον άνθρωπο της εποχής μας».

ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΑ

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Με υπόμνημα που υπέβαλε στην Έρα Σύνοδο της Έκκλησίας της Ελλάδος, στις 23 Δεκεμβρίου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Σ.Κ.Ε., ζητά τη μεταρρύθμιση σημείων της κειμένης νομοθεσίας που άφορουν στην άπονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και μάλιστα στον τρόπο της συνθέσεως των Έπισκοπικών Δικαστηρίων. Το Δ.Σ. υπέβαλε συγκεκριμένες επί του θέματος προτάσεις.

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ

ΤΟΥ TAKE

— Χαράλαμπίδη Κυριακή, Πρεσβυτέρα, Γ)7, έτη υπηρεσίας 32, σύνταξη 12.793, εφάπαξ 112.835.

— Μακρυνκόστα Εύαγγελία, Πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 29, σύνταξη 7.500, εφάπαξ 324.434.

— Ιατροπούλου Μαγδαληνή, Πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 28, σύνταξη 7.500, εφάπαξ 329.110.

— Σαββίδου Έλένη, Πρεσβυτέρα, Β)4, έτη υπηρεσίας 27, σύνταξη 10.168, εφάπαξ 353.607.

— Πέττας Δημήτριος, Ιερέυς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 28.916, εφάπαξ 451.074.

— Παρασκευοπούλου Άννα, Πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 29, σύνταξη 7.574, εφάπαξ 348.440.

— Δημοπούλου Γρηγορία, Πρεσβυτέρα, Δ)10, έτη υπηρεσίας 8, σύνταξη 8.233, εφάπαξ 39.847.

— Δαριώτη Αικατερίνη, Πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 28, σύνταξη 7.500, εφάπαξ 329.086.

— Κακαβούλη Δήμητρα, Πρεσβυτέρα, Β)4, έτη υπηρεσίας 25, σύνταξη 9.489, εφάπαξ 320.310.

— Πουλουπάτης Ιγνάτιος, Ιερέυς, Α)2, έτη υπηρεσίας 30, σύνταξη 25.294, εφάπαξ 478.631.

— Καραγεωργίου Άνδρέας, Ιερέυς, Α)2, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 39.016, εφάπαξ 295.890.

— Λιαρομάτης Ιάκωβος, Ιερέυς, Α)2, έτη υπηρεσίας 29, σύνταξη 23.556, εφάπαξ 435.740.

— Στρατήγης Γεώργιος, Ιερέυς, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 23.021, εφάπαξ 381.509.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ